

अनुसूचित जाती कल्याण समिती

२०१५-२०१६

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

रायगड जिल्ह्यातील पनवेल नगरपरिषद, रायगड जिल्हा परिषद व
जिल्हाधिकारी कार्यालय यांच्या सेवेतील अनुसूचित जाती
प्रवर्गाचे अधिकारी/कर्मचारी यांची भरती, बढती,
आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांचेसाठी राबविण्यात
येणा-या विविध कल्याणकारी
योजनांसंबंधीचा....

चौथा अहवाल

(हा अहवाल विधानसभेस/विधानपरिषदेस दिनांक १८ डिसेंबर, २०१६ रोजी सादर
करण्यात आला.)

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय,
विधान भवन, नागपूर
डिसेंबर, २०१६

अनुसूचित जाती कल्याण समिती

(२०१५-२०१६)

(तेरावी महाराष्ट्र विधानसभा)

रायगड जिल्ह्यातील पनवेल नगरपरिषद, रायगड जिल्हा परिषद व
जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड यांच्या सेवेतील अनुसूचित जाती
प्रवर्गाचे अधिकारी/कर्मचारी यांची भरती, बढती,
आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांचेसाठी राबविण्यात
येणा-या विविध कल्याणकारी
योजनांसंबंधीचा....

चौथा अहवाल

(तीन)

अनुसूचित जाती कल्याण समिती

(सन २०१५ -२०१६)

समिती प्रमुख :

(१) डॉ. सुरेश खाडे, वि.स.स.

सदस्य :

- (२) श्री. लखन मलिक, वि.स.स.
- (३) श्री. हरिष पिंपळे, वि.स.स.
- (४) श्री. सुधाकर भालेराव, वि.स.स.,
- (५) श्री. सुधीर पारवे, वि.स.स.
- (६) श्री. रमेश बुंदीले, वि.स.स.
- (७) श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.
- (८) डॉ. सुजित मिणचेकर, वि.स.स.
- (९) प्रा. वर्षा गायकवाड, वि.स.स.
- (१०) श्री. नरहरी झिरवाळ, वि.स.स.
- (११) श्री. इम्तीयाज जलील सय्यद, वि.स.स.
- (१२) श्री. विजय उर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.
- (१३) अॅड. जयदेव गायकवाड, वि.प.स.
- (१४) श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स.
- (१५) प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- १) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव
- २) श्रीमती मेघना तळेकर, उप सचिव
- ३) श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव
- ४) श्री. दामोदर गायकर, कक्ष अधिकारी

सन २०१५-२०१६ या वर्षाकरिता मा. अध्यक्ष, महाराष्ट्र विधानसभा व मा. सभापती, महाराष्ट्र विधानपरिषद यांनी अनुक्रमे दिनांक १ मे, २०१५ व दिनांक २१ मे, २०१५ रोजी अनुसूचित जाती कल्याण समिती नामनिर्देशित केली आहे.

(पाच)

अनुक्रमणिका

अनुक्रमांक	विषय	पृष्ठ क्रमांक
(१)	(२)	(३)
प्रस्तावना :	. .	(सात) ते (आठ)
(१)	अहवाल पनवेल नगरपरिषद , जिल्हा रायगड जिल्हा परिषद, जिल्हा रायगड जिल्हाधिकारी कार्यालय, जिल्हा रायगड	 १ ते ३६
(२)	परिशिष्ट 'एक' (पनवेल नगरपरिषद, जिल्हा रायगड, जिल्हा परिषद, रायगड व जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड यांच्याकडून समितीला प्राप्त झालेली माहिती)	 ३७ ते ७४
(३)	परिशिष्ट 'दोन' (समितीच्या बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त)	 ७५ ते ८५

(सात)

प्रस्तावना

मी, अनुसूचित जाती कल्याण समितीचा समिती प्रमुख, समितीने अधिकार दिल्यावरुन समितीचा चौथा अहवाल सभागृहाला सादर करीत आहे.

समितीने, पनवेल नगरपरिषद, रायगड जिल्हापरिषद व जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड येथे प्रत्यक्ष भेट देऊन त्यांच्या सेवेतील अनुसूचित जातीचे अधिकारी/कर्मचारी यांची भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेष तसेच मागासवर्गीयांच्या कल्याणासाठी राबविण्यात येणा-या विविध कल्याणकारी योजना व विशेष घटक योजनांसंदर्भात माहिती जाणून घेण्याचे ठरविले व त्यानुसार उपरोक्त विभागाच्या संदर्भात तयार केलेल्या प्रश्नावलीबाबतची माहिती सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत मागविण्यात आली.

समितीने उपरोक्त प्रश्नावलीच्या संदर्भात प्राप्त झालेल्या लेखी माहितीच्या आधारे अनुक्रमे दिनांक ५ ते ७ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी पनवेल नगरपरिषद, जिल्हापरिषद व जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड येथे प्रत्यक्ष भेट देऊन तेथील संबंधित अधिका-यांशी चर्चा केली.

समितीस पुरविण्यात आलेली लेखी माहिती व प्रत्यक्ष भेटीच्यावेळी संबंधित अधिका-यांनी समितीसमोर दिलेल्या साक्षीच्या अनुषंगाने प्राप्त झालेल्या माहितीच्या आधारे उपस्थित झालेल्या मुद्याबाबत अधिक माहिती जाणून घेण्याच्या दृष्टीने समितीने दिनांक १४ जून, २०१६ रोजी मंत्रालयीन विभागीय सचिवांची साक्ष घेतली. प्रत्यक्ष भेटीच्या वेळी व विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी मिळालेल्या माहितीचा सर्वंकष विचार करुन समितीने आपले अभिप्राय व शिफारशी या अहवालात समाविष्ट केलेल्या आहेत. परिशिष्ट “एक” मध्ये पनवेल नगरपरिषद, जिल्हापरिषद, रायगड व जिल्हाधिकारी, रायगड तसेच परिशिष्ट “दोन” मध्ये समितीच्या बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त दिलेले आहे. समितीने दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी प्रारुप अहवालावर विचार करुन तो संमत केला.

पनवेल नगरपरिषद, रायगड जिल्हापरिषद व जिल्हाधिकारी, रायगड यांच्या आस्थापनेवरील साक्षीच्यावेळी, प्रधान सचिव, ग्रामविकास विभाग, प्रधान सचिव, शिक्षण विभाग, सचिव (२), नगरविकास विभाग, सचिव, सामान्य प्रशासन विभाग, उप-सचिव, सामाजिक न्याय विभाग, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हापरिषद, रायगड, मुख्याधिकारी,

(आठ)

पनवेल नगरपरिषद व इतर संबंधित अधिकारी यांनी समितीसमोर उपस्थित राहून समितीला आवश्यक ती माहिती देऊन जे सहकार्य केले त्याबद्दल समिती त्यांची आभारी आहे.

विधान भवन,

मुंबई,

दिनांक : २९ नोव्हेंबर, २०१६.

डॉ.सुरेश खाडे,

समिती प्रमुख,

अनुसूचित जाती कल्याण समिती.

अहवाल

पनवेल नगरपरिषद, जिल्हा रायगड

महाराष्ट्र विधान मंडळाच्या अनुसूचित जाती कल्याण समितीने दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी रायगड जिल्ह्यातील पनवेल नगर परिषदेच्या कार्यालयात प्रत्यक्ष भेट देऊन परिषदेचे अधिका-यांसमवेत बैठक आयोजित करण्यात आली. नगरपरिषदेतील अधिकारी व कर्मचारी यांची भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणा-या विविध कल्याणकारी योजनांबाबत सविस्तर चर्चा केली.

समितीने, पनवेल परिषदेतील अनुसूचित जातीच्या ६६ पदांपैकी रिक्त असलेली १४ पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही करण्यात आली आहे, तसेच सदरची पदे कधी पासून रिक्त आहेत. याबाबत विचारणा केली असता अतिरिक्त मुख्याधिका-यांनी विदित केले की, तांत्रिक कर्मचारी २२ असून अतांत्रिक कर्मचा-यांची संख्या ६६ आहे. यापैकी अतांत्रिक संवर्गातील १४ पदे सन २०१२ पासून रिक्त आहेत. यातील वरिष्ठ लिपिक व हवालदार/नाईक ही दोन पदे पदोन्नतीने व उर्वरित सर्व पदे ही सरळसेवेने भरावयाची आहेत. सदर पदे भरण्यासाठी दिनांक १६ जुलै, २०१३ व दिनांक १५ जून, २०१५ रोजी जिल्हाधिका-यांकडे प्रस्ताव पाठविला आहे. त्या अनुषंगाने दिनांक ३० एप्रिल, २०१५ रोजी पद भरतीसंबंधात जिल्हाधिकारी कार्यालयात बैठक झाली होती. तथापि, वेतनावरील खर्च नियंत्रित करण्यासंबंधात दिनांक २ जून, २०१५ रोजी शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला असल्याने निर्णयातील तरतुदीमुळे जाहिरात काढता आली नाही त्यामुळे हे प्रलंबित आहे.

नगरपरिषदेतील वर्ग-१ हे पद मुख्याधिका-यांचे असून वर्ग-२ हे पद अपर मुख्याधिका-याचे आहे. या दोन्ही पदांची भरती प्रक्रिया प्रशासनामार्फत होते. वर्ग-३ व वर्ग-४ ची भरती ही नगर परिषदे मार्फत होते. आम्ही वर्ग-३ व वर्ग-४ मधील अनुसूचित जातींच्या पदांचा अनुशेष भरलेला आहे. पनवेल नगर परिषदेमध्ये अनुसूचित जातीसाठी ७ पदे राखीव होती. प्रत्यक्षात अनुसूचित जातीची ८ पदे भरलेली आहे. त्यामुळे पनवेल नगर परिषदेमध्ये अनुसूचित जातीच्या पदांचा अनुशेष नाही. यात १४ पदांचा जो अनुशेष दाखविण्यात आलेला आहे त्यात अनुसूचित जातीचा समावेश नाही.

समितीने, लिपिक टंकलेखक पदाच्या मंजूर ३० पदांपैकी ३ पदे अनुसूचित जातीसाठी राखीव ठेवण्यात आली आहेत. शासनाने ठरवून दिलेल्या १३ टक्के आरक्षणानुसार ४ पदे अनुसूचित जातीसाठी राखीव ठेवणे आवश्यक होते याची कारणे स्पष्ट करण्यास सांगितले असता अतिरिक्त मुख्याधिका-यांनी नमूद केले की, बिंदुनामावलीमध्ये कोणत्या टक्केवारीने पदे भरावयाची असतात हे नमूद केलेले असते. त्या अनुसार अनुसूचित जातीसाठी सरळसेवेने ११ टक्के आणि पदोन्नतीने १३ टक्के अशी बिंदुनामावली येते व त्याप्रमाणे पदे भरलेली आहेत. लिपिक टंकलेखक या संवर्गामध्ये एकूण मंजूर पदे ३० असून अनुसूचित जातीसाठी राखीव पदे ३ असून प्रत्यक्षात अनुसूचित जातीची ४ पदे भरलेली आहेत.

समितीने, वर्ग ४ मधील सफाई कामगारांची पदे भरताना अवलंबविण्यात येत असलेल्या लाड समितीच्या शिफारशींची थोडक्यात माहिती देण्यास सांगितले असता सफाई कर्मचारी निवृत्त झाल्यानंतर किंवा स्वेच्छा निवृत्ती नंतर वारसाहक्काने त्यांच्या पाल्यांना आपल्या सेवेत सामावून घ्यावे अशा प्रकारच्या लाड समितीच्या शिफारशी आहेत. सफाई कामगारांच्या वारसांना नगर परिषदेमध्ये सामावून घेण्यात आले आहे. यामध्ये नगरपरिषदेचा ठराव घेऊन उमेदवाराला ३ महिन्यांचे आदेश काढले जातात. त्यानंतर जिल्हाधिकारी कार्यालयातून संबंधितांचे अंतीम आदेश काढले जातात. वारसाहक्काची ३ प्रकरणे प्रलंबित आहेत परंतु येत्या सभेमध्ये त्यावर निर्णय घेऊन दोन महिन्यांत ही सर्व पदे भरली जातील अशी माहिती दिली.

समितीने, पनवेल नगरपरिषदेने सहाय्यक आयुक्त (मावक) कोकण विभाग यांचेकडे बिंदू नामावली तपासणीचा प्रस्ताव माहे जूनमध्ये सादर केलेला आहे. त्यानुषंगाने बिंदू नामावली तपासण्यात आली आहे काय असा प्रश्न केला असता सहाय्यक आयुक्तांनी (मावक) उत्तरित केले की, सन २०१२ मध्ये तपासणी झाली होती. परंतु सन २०१५ ची तपासणी अजून झालेली नाही. मात्र या वर्षी तपासणी अपेक्षित आहे. तपासणीसाठी आम्ही दिनांक १७ जून, २०१५ रोजी पत्र दिले असून दिनांक २४ ऑगस्ट, २०१५ ही तारीख सुध्दा देण्यात आली होती. परंतु प्रतिसाद आला नाही.

यावर समितीने सहाय्यक आयुक्तांनी निदर्शनास आणलेल्या त्रुटीच्या अनुषंगाने जात वैधता प्रमाणपत्र पडताळणीचे प्रस्ताव जात पडताळणी समितीकडे केव्हापासून

प्रलंबित आहेत. सदर प्रमाणपत्र लवकर मिळवण्याबाबत पाठपुरावा करण्यात आला आहे काय जातवैधता प्रमाणपत्र नसेल तर पदोन्नती मिळत नाही त्यामुळे तातडीने ४ उमेदवारांचे जातवैधता प्रमाणपत्र उपलब्ध करून घ्यावे अशी विचारणा केली असता दिनांक ७ जुलै, २०१५ रोजी मावकला त्रुटी काढून पुन्हा माहिती सादर करतो यासाठी पत्र दिलेले आहे. या महिन्यात त्रुटी काढून माहिती सादर केली जाईल. वर्ग ३ ची १० व वर्ग ४ ची ६ अशी एकंदर १६ प्रकरणे जात वैधता पडताळणी समितीकडे पाठवली असून १६ पैकी १२ जणांचे जात वैधता प्रमाणपत्र उपलब्ध झाले आहे ४ कर्मचा-यांचे जात वैधतेचे प्रस्ताव तयार करून पुन्हा पाठवण्यात आले आहेत.

समितीने साडेतीन कोटी रुपये खर्च केले आहेत ते कशावर केले आहेत, यात कोणकोणती कामे घेतली आहेत अशी विचारणा केली असता अतिरिक्त आयुक्तांनी विदित केले की, सन २०१२-१३ मध्ये सफाई कामगारांच्या निवासस्थानावर रुपये ८,४२,९५०.०० इतका निधी खर्च केला आहे. सामाजिक सुरक्षा योजनेवर रुपये ५५००.०० इतका निधी खर्च केला आहे व डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर भवनावर रुपये ९६,४१,०००/- इतका निधी खर्च केला आहे. सदर भवन हे दुमजली असून एकूण सात हजार चौरस फुटांचे आहे. या भवनाच्या खाली स्टील्ट आहे, हॉल आहे व त्यावर लायब्ररी आहे. नगरपरिषदने बांधलेल्या डॉ.बाबासाहेब आंबेडकर भवनाचे उद्घाटन या समितीचे सदस्य प्रा.जोगेंद्र कवाडे यांच्या हस्ते झाले आहे.

यावर समितीने आपल्या येथे मर्यादित दलित वस्ती आहे. पश्चिम महाराष्ट्र, विदर्भ, मराठवाडा येथे मोठा प्रमाणावर दलित वस्ती आहे, तशी दलित वस्ती आपल्या येथे नाही. आपले बजेट देखील चांगले आहे. बजेटमध्ये तरतूद करताना आपण दलित वस्तीमध्ये पाणी पुरवठा, गटारे, स्ट्रीट लाईट इत्यादी मूलभूत सुविधा पुरविल्या पाहिजेत असे मत व्यक्त केले.

समितीने विशेष घटक योजने अंतर्गत सन २०१२-१३ ते सन २०१४-१५ या वर्षात शासनाकडून किती अनुदान प्राप्त झाले आहे या योजनांतर्गत कोणकोणती कामे हाती घेतली आहेत अशी विचारणा केली असता अतिरिक्त मुख्य अधिकारी यांनी विदित केले की, विशेष घटक योजनेमधून दलित वस्ती सुधार योजना या हेड खाली शासनाकडून निधी मिळतो. सन २०१२-१३ व २०१३-१४ या दोन वर्षांतील शासनाचे अनुदान प्राप्त

झालेले नाही. नगरपालिकेला विशेष घटक योजने अंतर्गत दलित वस्ती या नावाखाली शासनाकडून निधी येत असतो. त्यात रस्ते, पाण्याची सुविधा, लाईटची सुविधा अशा प्रकारची कामे घेतली जातात. निधी मंजूर करण्याचा अधिकार शासनाला आहे. शासनाने निधी मंजूर केल्या नंतर निधी मिळण्यासंबंधीचा प्रस्ताव नगरपालिका जिल्हाधिका-यांकडे पाठविते. त्यानंतर मग प्रशासकीय मान्यता मिळते. ५ ऑक्टोबर, २००२ रोजीचा शासन निर्णय आहे. या शासन निर्णयानुसार 'अ' वर्ग नगरपालिकेला रुपये ५०.०० लक्ष इतका निधी देण्याचे ठरविण्यात आलेले आहे. तथापि, दोन वर्षे आम्हाला हा निधी मिळालेला नव्हता. यावर्षी मात्र दीड कोटी रुपये प्राप्त झालेले आहेत. त्यात आपण पाच रस्ते प्रस्तावित केले आहेत. त्यापैकी दोन कामे पूर्ण झालेली आहेत. उर्वरित तीन कामे पावसाळा संपल्यानंतर ऑक्टोबरमध्ये सुरु करण्यात येतील. एमएसइबीची लाईन, महानगर गॅस पाईप लाईन टाकण्याचे काम करावयाचे होते. त्यामुळे आपण रस्त्याचे काम थांबवले होते. या कामाची वर्क ऑर्डर दिलेली आहे. एक कोटी रुपयांमधून आम्ही सहा कामे प्रस्तावित केली आहेत. या कामांचे टेंडर काढलेले आहे. तांत्रिक मंजूरीसाठी काही प्रस्ताव आहेत. पनवेल नगर परिषदेच्या प्राथमिक तक्का मराठी शाळेच्या इमारतीवर शेड तयार करावयाची आहे. हे काम रुपये ९ लाख ५७ हजार इतक्या रकमेचे टेंडर काढलेले आहे. तसेच सर्वसाधारण सभेत कोणती कामे घ्यायची हे ठरविण्यात येते.

यावर समितीने, शासनाच्या वेगवेगळ्या योजनेतून निधी उपलब्ध होईल. आपल्या येथे दलित वस्तीचे प्रमाण अत्यंत कमी आहे, अल्प आहे. त्याच्या उलट आपल्याकडे निधी जास्त येत आहे. दलित वस्तीमध्ये सुधारणा करण्याच्या दृष्टिने आपण एक डिझाईन तयार करावे व त्याद्वारे सुंदर अशी वस्ती दलितांसाठी विकसित करावी. दलित वस्तीसाठी येणारा पैसा दुस-या विभागाकडे वर्ग करू नये. दलित वस्तीचा पैसा हा दलित वस्तीमध्येच खर्च झाला पाहिजे. जेणे करून अनुसूचित जातीच्या लोकांचे जीवनमान सुधारून त्यांचा विकास होईल हेच आमचे उद्दिष्ट आहे. तेव्हा आपण दोन प्रभागांसाठी सुंदर असा प्लॅन तयार करावा. जेणे करून तेथील कामच संपले पाहिजे. तेथे पुन्हा पैसे खर्च करणे जरूरीचे राहणार नाही. या दलित वस्तीमध्ये क्रीडांगण, बगीचा, ग्रंथालय, व्यायाम शाळा, इत्यादींचा समावेश करून विनियोग केला पाहिजे.

समितीने येथे अनुसूचित जातीसाठी किती टक्के आरक्षण आहे असे विचारले असता. सहाय्यक आयुक्तांनी बिंदुनामावली प्रमाणेच आरक्षण ठेवण्यात आलेले आहे. दिनांक १ सप्टेंबर, १९९७ रोजी शासनाने शासन निर्णय निर्गमित केला आहे. त्यात शासनाने ७ जिल्हे अधिसूचित केले असून आरक्षणाचे टक्केवारीचे प्रमाण बदललेले आहे. रायगड जिल्ह्यामध्ये अनुसूचित जातीसाठी ९ टक्के आरक्षण असून अनुसूचित जमातीसाठी ११ टक्के आरक्षण आहे. ठाणे जिल्ह्यामध्ये आरक्षणाचे प्रमाण वेगळे आहे.

यावर समितीने घटनेनुसार शासकीय नोकरीमध्ये अनुसूचित जातीला १३ टक्के आरक्षण देणे आवश्यक आहे. पण आपण ११ टक्के आरक्षण ठेवलेले आहे. हा विषय शासन पातळीवरील आहे. आपण आपला रिपोर्ट तयार करून शासनाकडे जाऊ या. त्यावेळी आपण आम्हाला १३ टक्क्यांप्रमाणे आरक्षण द्यावे आशी मागणी शासनाकडे करू या. ज्या जिल्ह्यामध्ये अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या जास्त आहे तेथील अनुसूचित जमातीचे आरक्षण वाढवलेले आहे व अनुसूचित जातीचे आरक्षण कमी केलेले आहे. ठाणे, नाशिक, धुळे या जिल्ह्यांमध्ये अनुसूचित जमातीसाठी २२ टक्के आरक्षण आहे, तर ८ टक्के आरक्षण हे अनुसूचित जातीसाठी आहे. राज्य घटनेमध्ये जे नमूद केले आहे त्यात शासनाला बदल करता येतो काय असा प्रश्न उपस्थित केला.

मुलींचे वसतीगृह, कळंबोली

अनुसूचित जाती कल्याण समितीने मुलींचे वसतीगृह, कळंबोली येथे भेट दिली असता गृहपाल श्रीमती बी.पी.प्रतापे यांनी समितीचे स्वागत करून पुढील प्रमाणे माहिती दिली.

सदर वसतीगृहाची क्षमता ७५ मुलींची असून आतापर्यंत ४० विद्यार्थीनीना प्रवेश देण्यात आला आहे. यामध्ये अनुसूचित जातीच्या मुलींची संख्या १७ असून विजाभज-३, ओबीसी ९ तसेच अनु.जमातीच्या ११ मुलींना प्रवेश देण्यात आला आहे. अनुसूचित जमातीच्या वसतीगृहात केवळ अनुसूचित जमातीच्या विद्यार्थ्यांनाच प्रवेश दिला जातो. परंतु सदर वसतीगृहात सर्व जातीच्या विद्यार्थ्यांना प्रवेश दिला जात असल्यामुळे अनुसूचित जातीच्या सर्वच विद्यार्थ्यांना प्रवेश मिळतोच असे नाही. वसतीगृहाला स्वतःची इमारत नसल्यामुळे हे वसतीगृह भाड्याच्या इमारतीमध्ये चालविले जात असून ३.२९ लक्ष रुपये भाडापोटी द्यावे लागत आहेत. वसतीगृहाच्या इमारतीसाठी जागा उपलब्ध

करुन देण्याची शासनाला विनंती करण्यात आली आहे. परंतु अद्याप पावेतो वसतीगृहाच्या इमारतीसाठी जागा उपलब्ध झालेली नाही. यासंदर्भात माननीय समिती प्रमुखांनी इमारतीसाठी जागेच्या संदर्भातील अहवाल समितीला उपलब्ध करुन देण्यात यावा असे निदेश दिले.

पळस्पे ग्रामपंचायत

अनुसूचित जाती कल्याण समितीने पळस्पे ग्रामपंचायतीला भेट दिली असता गट विकास अधिकारी श्री. राजेंद्र पाटील यांनी समितीचे स्वागत करुन समितीला पुढीलप्रमाणे माहिती दिली. पळस्पे गावाची लोकसंख्या ५०८६ असून अनुसूचित जातीची लोकसंख्या ४२३ असून अनुसूचित जमातीची लोकसंख्या २०२ आहे. राष्ट्रीय पेय जल टप्पा-१ मधून पळस्पे गावाला पिण्याचे पाणी उपलब्ध करुन दिले जाते. सदर योजना २०१४ ची असून या योजनेसाठी १.५६ कोटी रुपये खर्च आलेला आहे. या योजनेचे काम जानेवारीमध्ये पूर्ण होणार आहे. सदर पाणी एमआयडीसीतून घेण्यात आलेले आहे. घरामध्ये पाण्याच्या कनेक्शनसाठी प्रत्येक कनेक्शनसाठी ५ हजार रुपये घेतलेले आहेत. सदर पाणी पुरवठा ग्रॅव्हिटीने केला जातो.

सदर योजना जानेवारीमध्ये पूर्ण झाल्यानंतर त्याचा रिपोर्ट समितीला उपलब्ध करुन देण्यात यावा तसेच प्रत्येक दलित वस्तीला पाणी पुरवठा करण्यात आला आहे की, नाही याची खातरजमा करण्यात यावी असे समितीने निदेश दिले.

यानंतर गटविकास अधिका-यांनी पुढे अशीही माहिती दिली की, या योजनेमध्ये कोणतीही गावे पाण्यापासून वंचित राहणार नाहीत. दलित वस्ती विकास कार्यक्रमांतर्गत समाज मंदिराची दुरुस्ती करण्यात आली आहे. पळस्पे ग्रामपंचायतीचे बजेट १८ लक्ष रुपये आहे. यावर्षी दलित वस्ती सुधार योजनेतून ११ लक्ष रुपये खर्च करण्यात आले आहेत. वैयक्तीक लाभाच्या योजनेतून सौरदीप, पंखे, हंडे तसेच संसार उपयोगी साहित्य उपलब्ध करुन देण्यात आले आहे.

सन २०११-१२ ते २०१५-२०१६ पर्यंत दलित वस्तीसाठी एकंदर किती निधी खर्च केला याची माहिती उद्याच्या जिल्हा परिषदेच्या बैठकीत मागणीपत्रासह देण्यात यावी असे निदेश माननीय समिती प्रमुखांनी दिले.

गट विकास अधिका-यांनी पुढे अशीही माहिती दिली की, या तालुक्यात एकंदर ३० ग्रामपंचायती असून एकाही गावाला दलित वस्तीचा निधी देण्यात आलेला नाही.

पनवेल तालुक्यातील ३० ग्रामपंचायतींना दलित वस्तीचा निधी का देण्यात आला नाही याची माहिती उद्याच्या जिल्हा परिषदेत देण्यात यावी असे निदेश दिले.

विभागीय सचिवांची साक्ष :

समितीने दिनांक १४ जून, २०१६ रोजी घेतलेल्या विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्यावेळी नगरपरिषदेतील लिडिंग फायरमन हे अनुसूचित जातीसाठी राखीव असलेले पद भरण्याबाबत काय प्रयत्न करण्यात आले ? शैक्षणिक पात्रतेत शिथिलता देण्याबाबत काय निर्णय घेण्यात आला याबाबत माहिती देण्यास सांगितले असता मुख्याधिका-यांनी विदित केले की, लिडिंग फायरमन पदासाठी जी अर्हता असते त्यानुसार अनुसूचित जातीचे पद मिळत नाही, शिवाय खुल्या प्रवर्गातून देखील पद मिळत नाही. याबाबत संचालक, अग्निशमन संचालनालय यांच्याशी चर्चा केली. त्या पदासाठी नविन सेवा नियम करीत आहोत. त्याबाबतचा प्रस्ताव तयार करून सादर करण्यात येत आहे अशी माहिती दिली. समितीने पनवेल नगरपरिषदेने सहाय्यक आयुक्त (मावक) यांच्याकडून बिंदू नामावली नोव्हेंबर, २०१५ या महिन्यात तपासून घेतली आहे काय त्याचप्रमाणे पनवेल नगरपरिषदेमध्ये वर्ग ३ व वर्ग ४ ची जी प्रकरणे जात वैधता पडताळणी समितीकडे पाठविण्यात आली होती त्याबाबत जात पडताळणी समितीने निर्णय घेतला आहे काय ? नसल्यास विलंबाची कारणे काय आहेत अशी विचारणा केली असता मुख्याधिका-यांनी विदित केले की, दिनांक ४ नोव्हेंबर, २०१५ रोजी तपासणी केली आहे. आम्ही ४ पदांचा प्रस्ताव पाठविला होता. त्यापैकी २ पदांची पडताळणी झालेली आहे. समितीने पनवेल नगरपरिषदेच्या वतीने अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थी व विद्यार्थिनींसाठी वसतिगृहे चालविली जातात काय अशी विचारणा केली असता मुख्याधिका-यांनी खालीलप्रमाणे माहिती दिली.

शासनाच्या वतीने वसतिगृह बांधण्याचा प्रस्ताव आला आहे. पनवेलच्या आजूबाजूला जागा असेल तर तेथे वसतिगृह बांधतो. नवी मुंबईतील, २/३ जमीन सिडकोची आहे तेथे वसतिगृह बांधू शकतो. जर पनवेल महानगरपालिका झाली तर काही गावांमधील जमिनी उपलब्ध होतील का ते पहावे लागेल. याबाबत जिल्हाधिका-यांनी असे नमूद

केले की, पनवेल नगरपरिषदेस जर तालुक्यात कुठे जागा पाहिजे असेल तर त्यांनी तसे सांगावे. सिडको प्लॅनिंग अॅथॉरिटीच्या बाबतीत मला निर्णय घेता येणार नाही. परंतु ग्रामीण भागातील जमिनीबाबत सकारात्मक भुमिका घेऊ शकते. जर विभागाकडून कळविण्यात आले की अमुक ठिकाणी जागा आहे व तेथे आम्ही वसतिगृह बांधू इच्छितो. त्याबाबत तहसिलदारांना कार्यवाही करण्यास सांगण्यात येईल, कारण तहसिलदारांकडे शासकीय जमीनीची लॅंड बँक आहे. त्या लॅंड बँकमधील जी जमीन समाज कल्याण विभागाचे अधिकारी पाहतील, त्यांना ती जमीन सोयीची वाटेल तीचा प्रस्ताव आम्ही तयार करुन देऊ.

यावर समितीने, शासन वसतिगृह बांधायला तयार आहे. एक किलोमीटरच्या अंतराकरिता बस मिळत नाही. ती शाळा रस्त्यालगत असेल तर तेथे बस स्टॉप करता येऊ शकेल. वसतिगृह मुलांना उपलब्ध करुन द्यावे. मुले तेथे राहतील. एस.टी. महामंडळाला शाळेच्या वेळेप्रमाणे ५० विद्यार्थ्यांना नेण्या-आणण्यासाठी सांगता येईल. त्याप्रमाणे ते व्यवस्था करू शकतील. परंतु वसतिगृह होणे महत्वाचे आहे. वसतिगृह संस्थांना वसतिगृहे देण्याची योजना बंद करावी लागेल. संस्थांच्या मुलांना नीट सुविधा मिळत नाहीत. शासन पैसे घेऊन वसतिगृह बांधायला तयार असेल तर आपल्याला कुठल्याही माध्यमातून शासनाला जागा उपलब्ध करुन द्यावी लागेल. याबाबत आपण सिडकोशी चर्चा करावी.

अभिप्राय व शिफारशी :

अनुसूचित जाती कल्याण समितीने मंत्रालयीन विभागीय सचिवांच्या घेतलेल्या साक्षीच्या वेळी पनवेल नगरपरिषदेच्या वतीने अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थी व विद्यार्थिनींसाठी वसतिगृहे चालविली जातात काय अशी विचारणा केली असता शासनाच्या वतीने वसतिगृह बांधण्याचा प्रस्ताव आला आहे. पनवेलच्या आजूबाजूला जागा असेल तर तेथे वसतिगृह बांधतो. नवी मुंबईतील, २/३ जमीन सिडकोची आहे तेथे वसतिगृह बांधू शकतो. जर पनवेल महानगरपालिका झाली तर काही गावांमधील जमिनी उपलब्ध होतील का ते पहावे लागेल. सिडको प्लॅनिंग अॅथॉरिटीच्या बाबतीत मला निर्णय घेता येणार नाही. परंतु ग्रामीण भागातील जमिनीबाबत सकारात्मक भुमिका घेऊ शकते. जर विभागाकडून कळविण्यात आले की अमुक ठिकाणी जागा आहे व तेथे

वसतीगृह बांधण्याचा प्रस्ताव तयार करुन देऊ शकतो. संस्थेतर्फे चालविण्यात येणा-या वसतीगृहामध्ये विद्यार्थ्यांना योग्य त्या सुविधा मिळत नाहीत असे समितीस आढळून आले आहे. सबब, समिती अशी शिफारस करित आहे की, नगरपरिषदेने आपल्या क्षेत्रात अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी वसतीगृह बांधण्याकरीता शासनाकडे जागा उपलब्ध करुन घेण्यासाठी पाठपुरावा करावा तसेच सिडकोशी चर्चा करुन सहमतीने वसतीगृह बांधण्याची कार्यवाही लवकरात लवकर करुन केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करावी.

जिल्हापरिषद, रायगड

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या अनुसूचित जाती कल्याण समितीस प्राप्त झालेल्या लेखी माहितीच्या अनुषंगाने समितीने दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी रायगड जिल्हा परिषदेच्या कार्यालयास भेट देऊन अनुसूचित जाती प्रवर्गातील उमेदवारांची भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणा-या विविध कल्याणकारी योजनांचा आढावा घेतला.

समितीने, रायगड जिल्ह्यातील अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गाची माहिती व त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणा-या योजना व गायरान जमीन, तसेच कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमान योजना राबविली जाते काय ? अशी विचारणा केली असता विभागीय प्रतिनिधींनी विदित केले की, रायगड जिल्ह्यात एकंदर किती हेक्टर गायरान जमीन आहे याची माहिती आता माझ्याकडे नाही. परंतु यासंदर्भातील माहिती समितीला थोड्याच वेळात सादर करतो. यावर समितीने लवकरच ही सर्व माहिती समितीला सादर करण्यात यावी, असे सांगितले.

समितीने रायगड जिल्ह्यात ८१८ दलित वस्त्या आहेत. वस्त्यांपैकी काही दलित वस्त्या वगळण्याचे कारण काय आहे अशी विचारणा केली असता मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी विदित केले की, जनगणनेच्या वेळी धर्म बौद्ध असा सांगितला जातो. त्यामुळे बौद्धधर्मीयांचा अनुसूचित जातीमध्ये समावेश करण्यात येत नाही. सन २००८-२००९ च्या लोकसंख्येनुसार गटविकास अधिका-यांकडून आराखडा तयार करण्यात आला व मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या मार्फत प्रकाशित करण्यात आला होता. सदर आराखडा हा सन २०११-१२ मध्ये लागू झाला. या आराखड्याची मुदत सन २०१४-१६

मध्ये संपते. आता अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांच्या मार्गदर्शनाखाली नवीन आराखड्यास सुरुवात केलेली आहे. सन २००८-२००९ मध्ये जेवढी लोकसंख्या होती त्यानुसार हा आकडा त्यावेळचा आहे. आता त्यास पाच वर्षे पूर्ण होत आहेत. आता पुन्हा नवीन आराखडा तयार करण्यात येईल त्यावेळी सर्व्हे करून नवीन दलित वस्त्यांचा समावेश करण्यात येईल.

समितीने, जिल्हा परिषदेमध्ये अनुसूचित जातीच्या उमेदवाराची वर्ग- 'अ' ते 'ड' मधील तांत्रिक व अतांत्रिक पदे सरळसेवेने भरण्यासाठी अवलंबण्यात येत असलेल्या कार्यपद्धतीची सविस्तर माहिती देण्याबाबत विचारणा केली असता जिल्हापरिषदेचे मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी खालीलप्रमाणे माहिती दिली. जिल्हापरिषदेतील गट 'क' व 'ड' संवर्गाची पदे भरण्यासाठी वर्ष २०१२-२०१३ मध्ये दैनिक कृषिवल, दैनिक मुंबई सकाळ, दैनिक कोकण कडा या वर्तमानपत्रांत दिनांक १५.४.२०१२ रोजी विस्तार अधिकारी (सांख्यिकी), वरिष्ठ सहायक लिपिक, कनिष्ठ सहायक (लिपिक), परिचर या पदांसाठी जाहिरात दिली होती. सन २०१३-२०१४ मध्ये दैनिक कृषिवल, दैनिक मुंबई सकाळ, दैनिक सामना या वर्तमानपत्रात दिनांक ११.४.२०१३ रोजी व दैनिक रायगड टाईम्स या वर्तमानपत्रात दिनांक १२.४.२०१३ रोजी औषध निर्माता, आरोग्य सेवक, महिला, पशुधन पर्यवेक्षक, कनिष्ठ सहायक लिपिक, विस्तार अधिकारी (सां), स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक, शिपाई या पदांसाठी जाहिरात दिली होती. सन २०१४-२०१५ मध्ये दिनांक २५.८.२०१५ रोजी दैनिक कृषिवल, दिनांक २६.८.२०१५ रोजी दैनिक सागर, दैनिक रायगड टाईम्स, दिनांक २७.८.२०१४ रोजी दैनिक लोकसत्ता, दिनांक २८.८.२०१४ रोजी साप्ताहिक कुलाबा वैभव मध्ये वरिष्ठ सहायक (लेखा), आरोग्य सेवक महिला, विस्तार अधिकारी पंचायत, स्थापत्य अभियांत्रिकी सहायक, पशुधन पर्यवेक्षक, कनिष्ठ सहायक (लिपिक), कनिष्ठ सहायक (सेवा) या पदांसाठी जाहिरात दिली होती.

समितीने, बालविकास प्रकल्प अधिकारी यांची १० पदे कधी पासून रिक्त आहेत व कार्यरत ७ पदांमध्ये एकही अनुसूचित जातीचा अधिकारी नसल्याची कारणे काय आहेत असे विचारले असता, उप मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी विदित केले की, बालविकास प्रकल्प अधिकारी हे पद वर्ग-२ मध्ये येते. ब-याच वेळा असे होते की, संबंधित अधिका-यांना पदोन्नती मिळते. ही निरंतर प्रक्रिया सुरूच असते. त्यामुळे पदे

ही सातत्याने रिक्त राहतात. सदर पदे ही शासनाने भरावयाची असतात. पूर्वी बालविकास प्रकल्प अधिकारी हे फक्त गट विकास अधिकारीच असायचे. आता त्यांचा संवर्ग वेगळा करण्यात येत आहे. त्यांची आता वेगळी भरती करण्यात येत आहे. ही पदे सन २०११-२०१२ पासून रिक्त आहेत. दिनांक २८ मार्च, २०१३ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार ही पदे महिला व बालविकास विभागाकडे हस्तांतरित करण्यात आली आहेत. महाराष्ट्रात ५८४ पदांपैकी ३२४ पदांचा अनुशेष आहे. यासंबंधात आयुक्तालयाकडे सातत्याने पाठपुरावा केलेला आहे. पुर्वी म्हणजेच सन २०१३ पर्यंत हा विभाग ग्रामविकास विभागाकडे होता तो आता महिला व बाल विकास विभागाकडे हस्तांतरित झालेला आहे. यासंबंधीचा निर्णय दिनांक १२ डिसेंबर, २०१२ रोजीच्या मंत्रिमंडळाच्या बैठकीमध्ये झाला होता. आता ही पदे पुर्ववत करण्याचे काम शासकीय पातळीवर सुरू आहे. तसेच तालुका आरोग्य अधिकारी व वैद्यकीय अधिकारी वर्ग-अ मधील पदे भरण्यासंदर्भात शासनाकडे आमचा पाठपुरावा सुरू आहे. वर्ग १ मधील १०७ वैद्यकीय अधिका-यांपैकी अनुसूचित जातीचे १८ पदे भरण्यात आली असून वर्ग ब मध्ये ८ पैकी ५ पदे भरण्यात आलेली आहेत.

समितीने, वरिष्ठ विस्तार अधिकारी (पदोन्नती) व कनिष्ठ विस्तार अधिकारी (पदोन्नती) यामध्ये अनु. जातीच्या प्रत्येकी १ पदाचा अनुशेष राहण्याची कारणे काय आहेत अशी विचारणा केली असता मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी विदित केले की, वरिष्ठ सहायक लेखा या पदावर पदोन्नतीने पदोन्नती दिली होती परंतु संबंधितांने पदोन्नती नाकारल्यामुळे हे पद रिक्त आहे. सरळ सेवेमध्ये कनिष्ठ सहायक लेखाचे एक पद रिक्त असून शासनाच्या निर्णयानुसार या पद भरतीवर निर्बंध आलेले आहेत. अनुकंपा तत्वावर हे पद मिळाले तरी भरण्यात येईल. वरिष्ठ विस्तार अधिका-याचे पद दि. ३१.५.२०१३ पासून रिक्त आहे. ग्रामविकास मंत्रालय तसेच जलसंधारण विभाग यांना १० जून, २०१४ च्या सेवाशर्तीनुसार हे पद भरता आलेले नाही. पूर्वी ५० टक्के पदोन्नती व ५० टक्के सरळसेवा अशा प्रकारे पद भरले जात होते परंतु नवीन अधिसूचनेप्रमाणे नामनिर्देशन ५० टक्के, मर्यादित विभागीय २५ टक्के व पदोन्नती २५ टक्के यानुसार पद भरावयाचे आहे. शिक्षण विभागाने मान्यता दिल्याबरोबर हे पद भरण्यात येईल.

समितीने, केंद्र प्रमुखांचा या ६ पदांचा अनुशेष कधीपासून आहे व या ६ पदांचा अनुशेष तसेच मुख्याध्यापकांची ३२ व उप शिक्षकांची ३२ पदे रिक्त राहण्याची कारणे काय

आहेत असा प्रन केला असता शिक्षणाधिकारी यांनी विदित केले की, पूर्वी केंद्र प्रमुखांची पदे १०० टक्के पदोन्नतीने भरली जात होती. परंतु ग्रामविकास विभागाच्या दिनांक १० जून, २०१४ च्या अधिसूचनेप्रमाणे बदल झाला असून नामनिर्देशन ४० टक्के, निवड पध्दतीने ३० टक्के आणि पदोन्नतीने ३० टक्के यानुसार पदे भरावयाची आहेत. परंतु ही प्रक्रिया होत नसल्यामुळे अभावितपणे ही पदे भरली गेली नाही, ही ६ पदे सुध्दा भरण्यात येतील. ही भरती शासन स्तरावरून होत असते. रायगड जिल्ह्यात उप शिक्षकांची समायोजन प्रक्रिया ३१ सप्टेंबर, २०१३ च्या पटसंख्ये प्रमाणे होणे आवश्यक होते. परंतु सदरची बाब न्यायप्रविष्ट असल्यामुळे मा. उच्च न्यायालय, नागपूर खंडपीठ त्याच प्रमाणे मा. उच्च न्यायालय, मुंबई या ठिकाणी या केसेस प्रलंबित राहिल्यामुळे उप शिक्षकांची ३२ पदे रिक्त आहेत. जिल्हापरिषदेतील २९२ उप शिक्षकांची पदे अतिरिक्त असून त्यांचे समायोजन केल्यानंतर पदवीधर शिक्षकांची पदे भरण्याची प्रक्रिया केली जाईल.

समितीने अनुसूचित जातीचे अधिकारी व कर्मचारी यांना पदोन्नती देण्यासंदर्भात स्थापन करण्यात आलेल्या निवड समितीचे स्वरूप व सेवाविषयक बाबी हाताळण्यासाठी विशेष कक्ष कधी स्थापन करण्यात आला आहे, असल्यास या कक्षाने आता पर्यंत केलेल्या शिफारशी थोडक्यात विशद करण्याबाबत सांगितले असता जिल्हा परिषदेतील अनुसूचित जातीच्या कर्मचारी/अधिका-यांना पदोन्नती देण्यासंदर्भात समिती नेमण्यात आली असून त्या समितीचे अध्यक्ष मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे आहेत. या समितीमध्ये उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी हे सदस्य सचिव आहेत. ज्या विभागाची भरती असते त्या विभागाचा खातेप्रमुख हा सदस्य म्हणून असतो. तसेच समाजकल्याण अधिकारी हे देखील या समितीचे सदस्य आहेत. सदर समिती ही शासनाच्या दिनांक २४ जानेवारी, १९८४ च्या शासन निर्णयानुसार घटित झालेली आहे. जिल्हा परिषदेमध्ये दिनांक ८ जुलै, २०१५ च्या आदेशान्वये एक कक्ष स्थापन करण्यात आलेला आहे. यात उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सा.प्र.), सहायक कक्ष अधिकारी, सहायक प्रशासन अधिकारी, वरिष्ठ अधिकारी (आस्थापना) हे सदस्य आहेत. हा कक्ष स्थापन केल्यानंतर आम्ही दिनांक १० जुलै, २०१५ रोजी परिपत्रक काढले आहे. त्यात आम्ही मागासवर्गीय कर्मचा-यांच्या सेवा विषयक बाबी संबंधात काही अडचणी असतील तर त्या सदर कक्षाला सादर कराव्यात असे नमूद केले आहे. आम्ही प्रत्येक महिन्याला सभा घेऊन

तालुक्यातील ओ.एस., कक्ष अधिकारी, यांच्याकडून आढावा घेत असतो. जिल्हा परिषदेमध्ये अनुसूचित जातीच्या कर्मचा-यांची सेवा विषयक कोणतीही बाब प्रलंबित नाही. आमच्याकडे अद्याप पर्यंत तक्रारीच्या स्वरूपात कोणतेही प्रकरण आलेले नसून अनुसूचित जातीच्या कर्मचा-यांना आम्ही वेळच्या वेळी पदोन्नती देत असतो असे उप मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी विशद केले.

समितीने सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती योजनेअंतर्गत इयत्ता ८ वी ते १० वी च्या विद्यार्थ्यांमध्ये सन २०१२-२०१३, २०१३-२०१४ व सन २०१४-२०१५ मध्ये ६२६६ विद्यार्थ्यांपैकी अनुसूचित जातीचे किती विद्यार्थी आहेत. या योजनेंतर्गत ६४.८४ लाख रुपये शिल्लक राहण्याची कारणे काय आहेत, अशी विचारणा केली असता शिक्षणाधिकारी यांनी विदित केले की, सन २०१३-२०१४ च्या शिष्यवृत्तीमध्ये इ. ५ वी ते ७ मध्ये २८६५, सन २०१२-२०१३ मध्ये २८६१, सन २०१३-२०१४ मध्ये १०२२ व सन २०१४-२०१५ मध्ये ८८३ विद्यार्थी होते. आता ऑनलाईन शिष्यवृत्ती दिली जाते तसेच ही सर्व शिष्यवृत्ती विद्यार्थ्यांच्या खात्यामध्ये जमा केली जाते. सन २०१४ अखेर आम्ही सर्व विद्यार्थ्यांना शिष्यवृत्तीचा लाभ दिलेला आहे. ऑनलाईन शिष्यवृत्तीच्या संदर्भात तालुकास्तरावर कार्यशाळा सुध्दा घेतलेल्या आहेत. तसेच प्रत्येक शाळेला आम्ही युजर आयडी आणि पासवर्ड सुध्दा दिलेला आहे. भारत सरकार शिष्यवृत्ती सुरु झाली असून दोन फॉर्मपैकी एकच फॉर्म भरता येतो त्यामुळे ही रक्कम बाकी दिसते आहे. सन २०१३-२०१४ पर्यंतचे शिल्लक पैसे शासनाकडे जमा करण्यात आले असून शेवटच्या वर्षाची शिल्लक रक्कम या वर्षी शासनाला परत केली जाणार आहे.

समितीने आंतरजातीय विवाहाला प्रोत्साहन देण्यासाठी आपल्या विभागामार्फत कोणती कार्यवाही करण्यात येते? अशी विचारणा केली असता उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी दिनांक २० मार्च व १४ एप्रिल रोजी होणा-या महाडच्या कार्यक्रमासाठी सर्व पदाधिका-यांना बोलावण्यात येते. यात दोन प्रकारची मदत केली जाते. दिनांक १ फेब्रुवारी, २०१० पूर्वी आंतरजातीय विवाह झाला असेल तर रुपये १५,०००/- इतके अनुदान देण्यात येते, तर नंतर आंतरजातीय विवाह केलेल्यांना रुपये ५०,०००/- इतके अनुदान देण्यात येते. जिल्हा परिषदेच्या स्वउत्पन्नातून आंतरविवाह जोडप्यांचा मेळावा घेतला जातो. यासाठी मोठी सभा घेऊन जास्तीत जास्त प्रचार करण्यात येईल.

समितीने इयत्ता ५ वी ते १२ वी च्या मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना सायकली पुरविण्याच्या योजने अंतर्गत सन २०१४-१५ मध्ये प्राप्त रुपये २०.०० लाख रक्कम अखर्चित राहण्याचे कारण काय आहे, असा प्रश्न केला असता उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी यांनी विदित केले की, त्या वर्षी जो दर करार मंजूर करण्यात आला होता त्या अनुसार पुरवठा आदेश दिला होता. परंतु, सायकलीचा पुरवठा न केल्यामुळे संबंधित एजन्सीला काळ्या यादीमध्ये टाकण्यासंबंधीचा प्रस्ताव शासनास सादर केला होता. आता एकही एजन्सी नसल्यामुळे आम्ही ई-टेंडरींग करीत आहोत. सन २०१४-१५ मध्ये आम्हाला सायकली मिळाल्या नाहीत. परंतु, दुस-या विभागाच्या सायकली मिळाल्यामुळे त्या सायकली विद्यार्थ्यांना वाटण्यात आल्या. ई-टेंडरींग कार्यवाही पूर्ण करण्यासाठी २१ दिवस लागतात.

यावर समितीने रुपये २०.०० लाख ही लहान रक्कम नाही. रुपये २०.०० लाखाच्या सायकली विद्यार्थ्यांना द्यावयाच्या होत्या. आपण विद्यार्थ्यांना सायकली न दिल्यामुळे आपल्याकडे रुपये २०.०० लाख पडून आहेत. आपण एजन्सीला कळवून देखील एजन्सीने सायकलीचा पुरवठा न करण्याचे कारण काय आहे, सदर बाब आपण शासनाच्या निदर्शनास आणून दिली आहे पण त्यासाठी पर्याय शोधला पाहिजे. आपण ताबडतोब ई-टेंडरींग करून लवकरात लवकर रायगड जिल्ह्यातील विद्यार्थ्यांना सायकली उपलब्ध करून द्याव्यात.

समितीने मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना विविध भरती स्पर्धा प्रशिक्षण देणे यासंदर्भात माहिती देण्याबाबत सांगितले असता स्पर्धा परीक्षेसाठी मार्गदर्शन व पुस्तके उपलब्ध करून देणे यासाठी ही योजना हाती घेण्यात आली होती. यासंदर्भात आमचे पूर्ण नियोजन झालेले असल्यामुळे ही रक्कम खर्च होणार आहे. विद्यार्थ्यांना यशदा आणि बार्टी यांच्यातर्फे मार्गदर्शनही दिले जाणार आहे. या ठिकाणी स्पर्धा परीक्षेसाठी सेंटर नाही ही वस्तुस्थिती आहे परंतु जिल्हा परिषद स्पर्धा परीक्षेसाठी सेंटर उभे करणार आहे. असे उप मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी सांगितले.

समितीने दलित वस्तीचा विकास योजनेअंतर्गत सन २०१२-२०१३ मध्ये ४०.६६ लाख तसेच सन २०१३-२०१४ मध्ये ५३.१८ लाख व सन २०१४-२०१५ मध्ये २६१.८५ लाख अखर्चित राहण्याची कारणे काय आहेत अशी विचारणा केली असता मुख्य

कार्यकारी अधिकारी यांनी विदित केले की, या योजनेअंतर्गत विकास कामे प्रस्तावित केली जातात या योजनेसाठी जेवढी रक्कम उपलब्ध आहे त्यापेक्षा १-२ टक्क्याच्या फरकाने प्रशासकीय मंजूरी आदेश दिले जातात. जिल्ह्यातील अलिबागपासून श्रीवर्धनपर्यंत ८१८ दलित वस्त्या असून या वस्त्या डोंगराळ व दुर्गम भागात असल्यामुळे या ठिकाणी दलित वस्तीचा निधी उपलब्ध करून दिला जातो, या भागात एमएमआरडीए, सिडको या संस्था दलित वस्त्यांमध्ये कामे करीत असतात. लोक प्रतिनिधींच्या मागणीनुसार २० टक्के निधीच्या माध्यमातून दलित वस्त्यांची कामे केली जातात.

यावर समितीने पनवेल पंचायत समिती गटामध्ये काही गावे वंचित आहेत त्या ठिकाणी दलित वस्तीचा निधी मिळणे आवश्यक असून या ठिकाणी तातडीने दलित वस्तीचा निधी उपलब्ध करून देण्यात यावा. स्टेट सेक्टर किंवा जिल्हा परिषद असू द्या जो पैसा शिल्लक आहे तो खर्च करण्यात यावा. या विषयाच्या संदर्भात माननीय सभापती महोदयांबरोबर बैठक घ्यावी. त्यामुळे सभापती महोदय, प्रत्येक पंचायत समितीमधील गावातून प्रस्ताव मागवतील व हे पैसे खर्च होतील. त्यामुळे यासंदर्भात बैठक घेऊन माननीय सभापती महोदयांना विश्वासात घेऊन हा विषय मार्गी लावण्यात यावा. काम प्रगतीत आहे असे कार्यकारी अभियंता यांचे म्हणणे आहे. पण पैसे काहीच शिल्लक नाहीत. मग काम पूर्ण होण्याआधीच पैसे वाटले आहेत काय ? त्यांनी प्रत्येक कामाला वेगवेगळे टेंडर काढले आहे. कार्यकारी अभियंता यांनी वेगवेगळे टेंडर काढण्याचे कारण काय आहे ? तेव्हा हे सर्व तपासून घ्यावे. यात त्रुटी आढळल्या तर आम्हाला कळवावे.

अनुसूचित जाती व नवबौद्ध, दारिद्र्य रेषेतील शेतक-यांना अर्थसहाय्य देण्याच्या योजने अंतर्गत सन २०१२ ते २०१५ मध्ये अनुसूचित जातीच्या किती शेतक-यांना अर्थसहाय्य देण्यात आले आहे, सदर योजने अंतर्गत किती अर्थसहाय्य देण्यात येते? यासाठी किती निधीची तरतूद केली आहे, त्यापैकी, किती वितरित केला व किती शिल्लक आहे याबाबत विचारणा केली असता कृषि विकास अधिका-यांनी विदित केले की, सन २०१२-१३ मध्ये रुपये १ कोटी ८८ लाख खर्च झालेला आहे. आम्हाला रुपये १ कोटी ९३ लाख इतका निधी उपलब्ध झाला होता म्हणजे रुपये ४.२७ लक्ष इतका निधी शिल्लक राहिलेला आहे. सन २०१३-१४ मध्ये रुपये १ कोटी ५५ लाख ९८ हजार

इतका निधी प्राप्त झाला असून तो संपूर्ण निधी खर्च झालेला आहे. सन २०१४-१५ मध्ये रुपये १ कोटी ४४ लाख इतका निधी उपलब्ध झाला असून खर्च रुपये १ कोटी ४४ लाख झालेला आहे. हा निधी कृषि आयुक्तालयाकडून प्राप्त होतो. रायगड जिल्ह्यामध्ये खातेदारांची संख्या १५,१५६ इतकी आहे. येथे अनुसूचित जातीच्या शेतक-यांची संख्या मुळातच कमी आहे. वारसाच्या नोंदी न केल्यामुळे व रुपये ५०,०००/- च्या आतील उत्पन्नाचा दाखला मिळालेले लाभार्थी ३१९ होते. त्यामुळे येथे लाभार्थी मोठ्या संख्येने न मिळणे हा मुळ मुद्दा आहे. या निधीतून आपण लाभार्थींना ऑईल इंजिन, शेती अवजारे घेऊन देतो. जिल्हा स्तरावरून माहिती अधिका-यामार्फत याबाबत जास्तीत जास्त प्रसिद्धी देण्यात येते. प्रत्येक पंचायत समितीच्या बैठकीमध्ये यासंबंधी आलेल्या सूचना विचारात घेतल्या जातात. गट विकास अधिकारी यांच्या मार्फत तालुका स्तरावर याची प्रसिद्धी करण्यात येते. पेपरमध्ये जाहिरात देणे हे बंधनकारक आहे. तशी जाहिरात आम्ही पेपरमध्ये देत असतो. प्रत्येक ग्रामसेवेच्या बैठकीमध्ये ग्रामसेवक या योजनांची माहिती देतात. जेवढे लाभार्थी येतात तेवढे १०० टक्के लाभार्थी आपण कव्हर करतो. त्यामुळे ही योजना १०० टक्के राबविली जाते.

समितीने विशेष घटक योजनेअंतर्गत जिल्हापरिषदे अंतर्गत कोणकोणत्या योजना राबविल्या जातात तसेच या योजनेसाठी जिल्हा परिषदेने किती पैशांची मागणी केली होती अशी विचारणा केली असता विशेष घटक योजनेअंतर्गत शेळ्यांसाठी ५.७४ लक्ष रुपये आले होते हे सर्व पैसे खर्च झालेले आहेत. तसेच दुभत्या जनावरांसाठी ९.५६ लक्ष रुपये आले होते व हे पैसे देखील पूर्णपणे खर्च झाले आहेत. यामध्ये प्रशिक्षणासाठी १ लक्ष रुपये खर्च करण्यात आले आहेत. वाटप करण्यात आलेल्या जनावरांचा ३ वर्षांचा विमा सुध्दा काढला जात असतो अशी पशुसंवर्धन अधिका-यांनी माहिती दिली.

विभागीय सचिवांची साक्ष :

समितीने दिनांक १४ जून २०१६ रोजी मंत्रालयीन सचिवांची साक्ष आयोजित केली होती. सदर साक्षीच्या वेळी समितीने रायगड जिल्हा परिषदेतर्फे अनुसूचित जातीच्या लोकांना वन व गायरान जमिनीचे वाटप करण्यात आले आहे काय, असल्यास किती लोकांना वाटप करण्यात आले आहे, नसल्यास त्याची कारणे काय आहेत अशी विचारणा केली असता समितीस खालील माहिती दिली. वन हक्क अधिनियमांतर्गत

जमिन वाटपाची कार्यवाही केली जाते त्याचे संनियंत्रण मंत्रालय स्तरावर आदिवासी विकास विभागामार्फत केले जाते. वन जमिनीवर अतिक्रमण असेल आणि कट ऑफ डेट पूर्वीचा असेल तर आमचा तेथे हक्क आहे. तर फॉरेस्ट राईट्स ॲक्ट अंतर्गत सिद्ध करता आले तर त्यासंदर्भातील कार्यवाही मंत्रालय स्तरावर आदिवासी विकास विभागामार्फत करण्यात येते. अतिक्रमण नियमित करण्याचा निर्णय सुप्रीम कोर्टाच्या निकालापूर्वी झाला असेल तर तो अबाधित राहतो. मात्र नियमित करण्याचा निर्णय आता घ्यायचा झाल्यास सुप्रीम कोर्टाच्या निर्णयाचा विचार करता तसा निर्णय घेता येणार नाही. अतिक्रमण सुप्रीम कोर्टाचा निकाल लागण्यापूर्वीचे आहे हे महत्वाचे नाही. आपण नियमित करण्याचा निर्णय केव्हा घेतला हे महत्वाचे आहे. जर तो निर्णय सुप्रीम कोर्टाच्या जजमेंटच्या पूर्वीचा असेल तर तो अबाधित राहील आणि आपण तो निर्णय आज घेणार असू तर तो सुप्रीम कोर्टाच्या निर्णयामुळे बाधित होतो. त्यामुळे आपल्याला तसा निर्णय घेता येणार नाही. **The Judgement delivered by the Hon'ble Supreme Court of India consider as the law of the land.** त्यामुळे तो जरी अन्य सरकार यांच्या प्रकरणाशी निगडित असेल, त्यांनी एक रेश्यो ले डाऊन केला असेल तर तो भारतीय घटनेनुसार संपूर्ण देशाला लागू होतो. आता या प्रकरणात सुप्रीम कोर्टाने गायरान जमिनीच्या बाबतीत यापूर्वी झालेल्या व्यवहारांचा परामर्श घेऊन दिनांक २८-०१-२०११ रोजी हा निर्वाळा दिलेला आहे आणि तो आता आपल्याकडे लागू आहे. अशा प्रकारचे निर्णय आपण त्या तारखेनंतर घेत नाही.

यावर समितीच्या असे निदर्शनास आले की, ज्या लोकांनी गायरान जमिनीवर अतिक्रमण केले होते त्यांना शासनाने चार नोटीसा दिलेल्या आहेत. त्याअर्थी तेथे कब्जा आहे असे दिसून येते. शासनाने ज्यांना नोटीसा दिलेल्या आहेत त्या जमिनीचे पट्टे आपण त्यांच्या नावे करून दिल्याची राज्यात अनेक उदाहरणे आहेत. त्या ठिकाणी लोकांच्या घरांचा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. आजही लोकांनी गायरान जमिनीवर अतिक्रमण केलेले आहे. ज्या लोकांनी गायरान जमिनीवर कब्जा केलेला आहे त्या लोकांना जमीन द्यावी, अशी समितीची शिफारस आहे. समिती रायगड येथे गेली होती त्यावेळी असा मुद्दा उपस्थित झाला होता की, तेथे दलित वस्तीच्या लोकांना जमिनीच नाहीत. परंतु, तेथे गायरान जमीन आहे. आपण ती जमीन त्या लोकांना देऊ केली तर त्यांचे संसार उभे

राहतील, तेथे लाभार्थी मिळतील, असा मुद्दा होता. आपण याबाबत निर्णय घ्यावा असे समितीने दौ-याच्या वेळी सांगितले होते. परंतु, आता आपण स्पष्टपणे सांगितले की, असे करता येणार नाही. आम्ही सुप्रीम कोर्टाच्या निर्णयाचे स्वागतच करतो. गायरान जमिनीवर झालेली अतिक्रमणे कायम करता येणार नाहीत, ती अतिक्रमणे हटविली पाहिजेत या संदर्भात सुप्रीम कोर्टाने निर्णय दिलेला आहे. परंतु, हा निकाल लागण्यापूर्वी ज्यांनी अतिक्रमणे करून घरे बांधली असतील त्यांना जमीन देण्यास काय हरकत आहे? त्या लोकांनी १० वर्षांपूर्वी त्या जमिनीवर अतिक्रमण केलेले आहे. कायदे जनतेच्या हिताचे असतात. सुप्रीम कोर्टाने कोणत्या आधारावर स्टे दिला किंवा अतिक्रमण नियमित करता येणार नाही असा निर्णय दिला याबाबतचे कोर्टाचा निर्णय त्या बैठकीच्या वेळी समिती समोर ठेवण्यात आला नव्हता. त्या ठिकाणी असे ठरले की, त्यांना ज्या जमिनी दिलेल्या आहेत त्या १०-१५ वर्षांपूर्वी दिलेल्या आहेत आणि त्या जमिनी दलितांच्या हक्काच्या जमिनी आहेत. सर्वोच्च न्यायालयाचा निर्णय असो किंवा इतर काही असो. परंतु, गायरान जमिनी दलितांना देण्यातच येऊ नयेत असे कोठे नमूद केलेले आहे, हा खरा मुद्दा आहे. सुप्रीम कोर्टाचा निर्णय काय आहे याची आम्हाला पडताळणी करणे आवश्यक वाटते. अनुसूचित जातीच्या लोकांना गायरान जमिनी देण्यात याव्यात असा राज्य शासनाचा नियम आहे. सर्वोच्च न्यायालयाचा निकाल हा लॉ ऑफ दि लॅण्ड असतो. तो निर्णय मान्य करून राज्य शासनाने जुलै, २०११ मध्ये त्या निर्णयाला अनुसरून आपला शासन निर्णय देखील निर्गमित केलेला आहे. त्यामुळे आज सर्वोच्च न्यायालयाच्या त्या निकालाला चॅलेंज करण्याचा काही प्रश्न उद्भवत नाही. सर्वोच्च न्यायालयाने या गोष्टीचा परामर्श घेतला की, देशातील अनेक ठिकाणच्या गायरान जमिनी, वेगवेगळ्या प्रयोजनाकरिता खाजगी व्यक्ती किंवा संस्थांना देण्यात येत आहेत आणि उत्तरोत्तर अशा गायरान जमिनीचे प्रमाण कमी होत आहे. गायरान जमिनी या सार्वजनिक वापर, गावामधील सर्वांसाठी सामुहिक वापर, जनावरांच्या चा-याकरिता वापर अशा प्रयोजनाकरिता असतात. परंतु, अशा जमिनींचे क्षेत्रफळ दिवसेंदिवस कमी होत आहे. अनेक ठिकाणी या जमिनींवर अतिक्रमणे देखील होत आहेत. याचा विचार करून सर्वोच्च न्यायालयाने असा निकाल दिला आहे की, यापुढे गायरान जमीन कोणत्याही खाजगी व्यक्ती, संस्थांना वाटप करण्यात येऊ नये. ज्या प्रकरणी अद्याप गायरान जमिनींवरील अतिक्रमणे नियमित करण्याबाबतचा निर्णय

घेण्यात आलेला नाही त्या प्रकरणातील अतिक्रमणेही नियमित करू नयेत. सध्या असलेल्या अतिक्रमणांबाबत नियमाप्रमाणे कार्यवाही करावी.

समितीने, लाभार्थ्याला जमीन खरेदी करण्यासाठी शासनाकडून केवळ ५० हजार रुपयांचे अनुदान दिले जाते. या रकमेत महाराष्ट्रात कोठेही जमीन उपलब्ध होत नाही असे लक्षात आणून दिले असता जिल्हा परिषदेकडून नमूद करण्यात आले की, त्या जमिनीकरिता जो निधी दिलेला आहे त्याचे पुनर्विलोकन करावे. जर निधीची मर्यादा अव्यवहार्य असेल आणि त्या रकमेत जमीन विकत घेणे शक्य होणार नसेल तर त्याचा पुनर्विचार करण्याची आवश्यकता आहे. ग्राम विकास विभागाच्या इंदिरा आवास योजनेचा आम्ही आढावा घेतला आहे. मागील वर्षी अनुसूचित जाती आणि जमातीचे अंदाजे २ लक्ष लोक घरकुलासाठी पात्र होते. पण त्यांच्या नावाने भूखंड नाही, हे लक्षात आल्यानंतर ५० हजार रुपये मर्यादेपर्यंत भूखंड खरेदी करण्यासाठी आर्थिक सहाय्याबाबतचा शासन निर्णय निर्गमित करण्यात आला. अनेक वेळा असे होते की, पिढ्यानपिढा ते त्यांचे नातेवाईक किंवा मित्रांच्या घरी राहतात. ज्यावेळी इंदिरा आवास योजनेचे घरकुल मंजूर होते त्यावेळी लक्षात येते की, त्यांच्या नावाने भूखंड नाही. मागील वर्षी शेवटी शेवटी शासन निर्णय निर्गमित झाल्यामुळे त्याची अंमलबजावणी होऊ शकली नाही. परंतु, या वर्षी या योजनेची गंभीरपणे अंमलबजावणी करण्याचा प्रयत्न शासन करणार आहे. ग्रामीण भागात ५० हजार रुपये भूखंड खरेदी करण्यासाठी अर्थसहाय्य आणि ग्राऊंड अधिक दोन मजली घरासाठी दीड लक्ष रुपये अर्थसहाय्य मंजूर करण्यात आले आहे. यावर समितीने महाराष्ट्र राज्यात कोठेही ५० हजार रुपयांमध्ये जमीन विकत घेणे शक्य होत नसल्यामुळे ही रक्कम वाढविण्याचा विचार शासनाने करावा. राज्यातील प्रत्येक विभागात शासनाचा रेडिरेकनरचा दर वेगवेगळा आहे. त्या त्या भागातील रेडिरेकनरच्या दराप्रमाणे लाभार्थ्यास जमीन विकत घेण्यासाठी अर्थसहाय्य मंजूर करण्यात यावे. म्हणजेच, त्या त्या भागानुसार जमिनीचा दर असावा. जेणेकरून घरकुल योजनेची आपण अंमलबजावणी करू शकू व उपलब्ध निधीचाही विनियोग होऊ शकेल. या योजनेसाठी भरपूर निधी उपलब्ध आहे. परंतु, लाभार्थ्यांकडे जमीन नसल्यामुळे निधी खर्च होत नाही. जोपर्यंत जमिनीच्या संदर्भात द्यावयाच्या अनुदानाच्या रकमेमध्ये वाढ होत नाही तोपर्यंत ही योजना सफल होणार नाही. त्यामुळे या विषयावर समितीतर्फे शिफारस करण्यात येईल.

समितीने, रमाई घरकुल योजनेबाबतची माहिती देण्याबाबत सांगितले असता, विभागीय प्रतिनिधींनी अशी माहिती दिली की, घर बांधण्यासाठी आजच्या दराने किती खर्च येईल, याबाबतचा आढावा शासनातर्फे घेत आहोत. आजच्या डीएसआर प्रमाणे १५०० रुपये प्रति चौ.फुट बांधकाम खर्च गृहित धरला होता. ग्रामीण भागासाठी १ लाख रुपये, नगरपरिषदेसाठी १ लाख ५० हजार, आणि महानगरपालिका क्षेत्रासाठी २ लाख रुपये आहे. मध्यंतरी बीपीएलच्या लाभार्थ्यांना प्राधान्य दिले होते. पण रमाईमध्ये बीपीएल असले पाहिजे असे आवश्यक नाही. ज्यांचे कच्चे घर आहे आणि ते उत्पन्नाच्या मर्यादेत बसतील अशा सर्व लोकांना घर मिळेल. आता यामध्ये शासनाने सुधारणा सुचविल्या आहेत. गावठाण एक्सटेंन्समध्ये असू शकतो किंवा १० लाभार्थ्यांसाठी एकच जागा विकत घेऊन त्या ठिकाणी बांधकाम करणे, म्हणजे प्रॅक्टिकल आणि अॅक्चुअल लोकांना घरे मिळतील या दृष्टीने विचार करून ही योजना करणार आहोत. हा नवीन प्रस्ताव मंत्रिमंडळासमोर जाणार आहे. यावर समितीने गायरान जमिनीवरील अतिक्रमण नियमित करू नये असा कायदा आहे. सदर बाबतीतील जज्जमेंट सन २०११ ला झाले आणि सन २०११ लाच जीआर निघाला. आता आपण जीआर केव्हा काढणार की, बीपीएल बरोबर एपीएलला सुध्दा घेतले. आपण लोकांना फायदा मिळणारे जीआर लवकर काढले पाहिजे असे सूचित केले असता ग्रामविकास विभागाची घरकुल योजना आहे, त्यांची अगोदर इंदिरा आवास योजना होती. आता नवीन सामाजिक-आर्थिक गणना झाली आहे त्याआधारे योजना करणार आहोत, त्यामध्ये इन्कमचा काहीही संबंध नाही. कारण ही राज्य शासनाची योजना आहे. यामध्ये बीपीएलच असणे बंधनकारक राहणार नाही. प्रगतीपथावर असलेली घरे लवकरच पूर्ण करण्याचा प्रयत्न करू. अपूर्ण घरांच्या संदर्भात मोठी मोहिम सुरू आहे. मागील वर्षी एक नवीन सिस्टिम केली आहे की, फिल्डवर बँक अकाऊंट नाही, येथून डायरेक्टली इलेक्ट्रॉनिक पद्धतीने लाभार्थ्याला रक्कम जाते. त्यामुळे कामाला गती आली आहे. जुना सर्व्हे सन २००८-०९ चा होता, तो सन २०११-१२ पासून लागू झाला, त्याची मुदत डिसेंबर, २०१६ पर्यंत आहे. सद्यःस्थितीत नव्याने सर्व्हे सुरू आहे, त्याचे सप्टेंबर-ऑक्टोबरपर्यंत रिझल्ट्स येतील आणि जानेवारी, २०१७ पासून तो लागू होईल. शासन दलित वस्त्यांचा सर्व्हे करून, दलित वस्त्या घोषित करते आणि मग त्यांना दलित वस्त्यांचा लाभ देते.

समितीने, रायगड जिल्हा परिषदेतील तांत्रिक व अतांत्रिक मधील वर्ग ३ व वर्ग ४ ची एकूण रिक्त असलेली ७४ पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे अशी विचारणा केली असता मुख्य कार्यकारी अधिका-यांनी विदित केले की, ही पदे अगोदरपासून रिक्त आहेत. भरती प्रक्रिया राबविल्यानंतर पात्र उमेदवार मिळत नाहीत तेव्हा ती पदे रिक्त राहतात. तसेच सेवानिवृत्तीमुळे सुध्दा काही पदे रिक्त होतात. नोव्हेंबर, २०१५ मध्ये मोठ्या प्रमाणात भरती प्रक्रिया राबविली आहे. त्याअंतर्गत रिक्त पदे भरलेली आहेत. ज्या प्रवर्गात उमेदवार उपलब्ध झाले नाहीत त्या जागा रिक्त राहिल्या आहेत. शासनाने एकूण जागांच्या ४ टक्के किंवा रिक्त जागांच्या ५० टक्के यापैकी जी संख्या कमी असेल तेवढीच भरती करावी, असे निर्बंध घालून दिलेले आहेत. या निर्बंधानुसार आम्ही पदे भरलेली आहेत. सन २०१२ मध्ये ९६ पदांची जाहिरात दिली होती. त्यानंतर सन २०१३ मध्ये ९४ पदांची जाहिरात दिली होती. प्रत्येक वर्षी सेवानिवृत्तीमुळे जी पदे रिक्त झालेली आहेत ती एकूण ५४ पदे आहेत. आज एकूण पदांच्या सरासरी ९ टक्के पदे रिक्त आहेत. संपूर्ण जिल्हा परिषदेमध्ये ११७६९ पदे असून त्यापैकी १०७९६ पदे भरलेली आहेत. सध्या केवळ ९७३ पदे रिक्त आहेत. अनुसूचित जातीचा १३ टक्क्यानुसार सन २०१२ मध्ये गट-क चा ११ पदांचा अनुशेष होता, त्यापैकी ९ पदे भरली. त्यानंतर २०१२ मध्ये ५ व २०१३ मध्ये ८ पदांचा अनुशेष होता, ती सर्व पदे भरली. २०१४ मध्ये १६ पदांचा अनुशेष होता, त्यापैकी ११ पदे भरली. यावर्षी ७ पदांचा अनुशेष होता, त्यापैकी ५ पदे भरली आहेत. अनुशेषाच्या पदांबरोबर इतरही पदे भरण्यात येत आहेत.

रायगड जिल्हा परिषदेच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांच्या शिष्यवृत्तीची सन २०१२ ते २०१५ या वर्षातील किती रक्कम जिल्हा परिषदेकडे शिल्लक राहिली, शिल्लक राहिलेल्या रकमेचा विनियोग कसा करण्यात आला, याची माहिती देण्यास सांगितले असता शिक्षणाधिका-यांनी खालील माहिती दिली. शिष्यवृत्ती योजनेंतर्गत जेवढी रक्कम प्राप्त झाली होती ती सर्व वितरित करण्यात आलेली आहे. सन २०१२-१३ मध्ये जिल्हापरिषदेस रुपये ३७.५० लाख तरतूद प्राप्त झाली होती. त्यापैकी रुपये ३७.२९ लाख रक्कम वर्ग केली आहे. सन २०१३-१४ मध्ये रुपये ४५.०० लाख इतकी तरतूद प्राप्ती झाली होती. त्यापैकी रुपये १६.३० लाख इतका प्रत्यक्ष खर्च झालेला आहे. सन २०१४-१५ मध्ये रुपये ४५.०० लाख इतकी तरतूद प्राप्त झाली होती त्यापैकी रुपये

९.६० लाख इतकी रक्कम वर्ग केली आहे. भारत सरकारची शिष्यवृत्ती योजना नव्याने लागू झाली आहे. यात शिष्यवृत्तीची रक्कम जास्त आहे. त्यामुळे विद्यार्थी त्या शिष्यवृत्तीचा लाभ घेतात. आमच्याकडे जेवढे अर्ज आले त्या सर्वांना १०० टक्के लाभ दिला आहे. सन २०१३-१४ मधील उर्वरित रक्कम रूपये २८.७० लाख आम्ही सरेंडर केले आहेत. सन २०१४-१५ मधील उर्वरित रक्कम रूपये ३६.०० लाख सरेंडर केले आहेत. भारत सरकारची शिष्यवृत्ती योजना जाहीर झाल्यामुळे राज्य वा केंद्र शासन यापैकी एकाच शिष्यवृत्ती योजनेचा लाभ घेता येतो. केंद्र शासनाच्या शिष्यवृत्ती योजनेला मुलांनी प्राधान्य दिले आहे. कारण तेथे अधिक रकमेचा लाभ मिळतो. सन २०१५-१६ मध्ये आम्ही शिष्यवृत्तीसाठी मागणी कमी केली होती. उक्त वर्षात आम्ही फक्त रूपये १६.०० लाख एवढीच मागणी केली होती. त्यापैकी रूपये १४.०० लाख इतकी तरतूद आम्हाला प्राप्त झाली. यातील शिल्लक राहिलेली रक्कम आम्ही सरेंडर केली नाही. कारण फक्त रूपये १.०० लाख इतकी रक्कम शिल्लक राहिली होती. काही लाभार्थी हे उशिरा देखील येतात. त्यांच्यासाठी ही रक्कम आम्ही आमच्याकडे राखून ठेवली होती. मुख्याध्यापकांच्या सहीने जेवढे अर्ज आपल्याकडे येतात त्या सर्वांना शिष्यवृत्ती देण्यात येते. भारत सरकार आणि राज्य सरकारची शिष्यवृत्ती कॉन्ट्रिबुटरी झाल्यामुळे अडचण निर्माण झालेली आहे. बाकी अन्य कोणत्याही प्रकारची अडचण येत नाही. आपण कोणत्याही लाभार्थीला शिष्यवृत्तीपासून वंचित ठेवलेले नाही.

समितीने प्रियदर्शनी मागासवर्गीय मुलींचे वसतिगृह, पोलादपूर येथे समितीने दिलेल्या भेटीच्या वेळी या वसतिगृहात अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थीनींची संख्या कमी असल्याने वाढविण्यासाठी काय प्रयत्न करण्यात आला असा प्रश्न केला असता जिल्हापरिषदेकडे १४ वसतिगृहे असून त्यामध्ये ५४८ विद्यार्थी राहू शकतात. सन २०१३-२०१४ मध्ये अनुसूचित जातीचे ७१ विद्यार्थी तर २०१४-२०१५ मध्ये ७६ विद्यार्थी होते. आरक्षणानुसार भरती केली जाते. यावर समितीने मागासवर्गीय मुला-मुलींसाठी शासनामार्फत चालविण्यात येणारे वसतिगृह आणि अनुदानित संस्थामार्फत चालविण्यात येणारे वसतिगृह असे दोन प्रकार आहेत. खाजगी संस्थामार्फत चालविण्यात येणा-या वसतिगृहांची अवस्था कशी आहे ? त्या वसतिगृहांमध्ये मुलींची संख्या किती आहे, वसतिगृहामध्ये मुलींनी रहावे यासाठी त्यांना प्रोत्साहन देण्यासाठी काय करता ? आपण संस्थांवर तशाप्रकारचे बंधन टाकतो काय ? मुलींची शासकीय वसतिगृहे अद्यावत असली पाहिजेत. रायगड

जिल्ह्यातील एखाद्या ग्रामीण भागात वसतिगृह असेल त्या ठिकाणचे वातावरण चांगले असले पाहिजे. आपण ज्या संस्थांकडे वसतिगृहे दिलेली आहेत ती व्यवस्थित चालत नाहीत. संस्थापक शासनाकडून अनुदान घेतो परंतु त्या बदल्यात कमी सुविधा देतो. त्यामुळे खाजगी संस्थांकडील वसतिगृहे चालू ठेवण्यापेक्षा शासनाने स्वतःची वसतिगृहे केल्यास ते फायदेशीर ठरेल. समितीने अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना सायकलीचा पुरवठा करण्याबाबत कोणती कार्यवाही करण्यात आली अशी विचारणा केली असता सन २०१४-२०१५ मध्ये जिल्हापरिषदेच्या एकूण सेसफंडातून २० टक्के रक्कम राखीव ठेवण्यात येते. ही रक्कम २० लक्ष इतकी होती. त्यावेळी राज्य शासनाची प्रचलित दर करार पद्धत होती. त्या दरकरारानुसार सायकलींची ऑर्डर देण्यात आली होती. परंतु ठेकेदाराने सायकलींचा पुरवठा केला नाही म्हणून त्या ठेकेदाराचे नाव काळ्या यादीत टाकण्याबाबत शासनास कळविले होते. सन २०१४-२०१५ मध्ये सर्व प्रक्रिया पूर्ण करून सायकलींची ऑर्डर दिली होती, परंतु ठेकेदाराने सायकलींचा पुरवठा केला नाही. सन २०१५-२०१६ मध्ये १० लक्ष रुपयांची तरतूद केली होती. परंतु ही संदर्भित तरतूद सामुहिक लाभाच्या योजनेमध्ये वर्ग करावी असा सर्वसाधारण सभेने निर्णय घेतल्यामुळे तो निधी दुस-या योजनेवर वर्ग केला. हा निधी समाजकार्यासाठी वापरण्यात आलेला आहे. यावर समितीने विद्यार्थ्यांना सायकली वाटप करण्यासाठी ठेकेदाराची नियुक्ती झाली परंतु त्याने पुरवठा केला नाही म्हणून काळ्या यादीत टाकण्यात येत आहे असे त्यांना पत्र पाठविले. जिल्हापरिषदेच्या अधिका-यांनी त्या ठेकेदारावर कारवाई करण्याची काहीही हालचाल केली नसल्यामुळे तो पैसा शिल्लक राहिला आणि ते प्रकरण सर्व साधारण सभेकडे गेले. वास्तविक एक महिन्यात टेंडर काढून आपणास सायकलींचे वाटप करता आले असते. पण आपण तसे केलेले नाही. यावर समितीचे असे मत आहे की, या संदर्भात संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करून त्यांच्यावर ताबडतोब कारवाई करावी व केलेली कारवाई समितीला कळविण्यात यावी.

दिनांक १४ जून, २०१६ रोजीच्या अपूर्ण राहिलेल्या साक्षीच्या अनुषंगाने समितीने पुन्हा मंत्रालयीन विभागीय सचिवांची साक्ष दिनांक २१ जून, २०१६ रोजी घेतली. सदर साक्षीच्या वेळी रायगड जिल्हा परिषदेमध्ये गट शिक्षणाधिकारी यांची रिक्त असलेली १० पदे व वरिष्ठ विस्तार अधिकारी (शिक्षण) यांची रिक्त पदे भरण्याच्या दृष्टीने कोणते प्रयत्न केले आहेत, अशी विचारणा केली असता प्रधान सचिवांनी विदित केले की,

विभागाने सन २०१३ मध्ये भरती नियम तयार केले होते. परंतु त्या नियमांना विविध प्रकरणांच्या माध्यमातून न्यायालयात चॅलेंज करण्यात आले. तोपर्यंत ही पदे भरण्यावर स्थगिती होती. सदरहू प्रकरणी शासन मॅटमध्ये हरले. त्यामुळे आम्ही जुन्या नियमानुसार सर्व पदे भरण्यासाठी माननीय मंत्र्यांकडे प्रस्ताव सादर केला आहे. वरिष्ठ विस्तार अधिकारी (शिक्षण) या संदर्भात ग्राम विकास विभाग आणि नगर विकास विभाग, या दोन विभागात निर्णय होतो. शालेय शिक्षण विभागाने केंद्र प्रमुख पदांचे नियम सन २०१० मध्ये तयार केले होते, त्यास ग्राम विकास विभागाने सन २०१४ मध्ये मंजुरी दिली. विस्तार अधिकारी (शिक्षण) या पदाचे नियम २०१४ मध्ये तयार केले असून, ग्राम विकास विभागाने अजून त्या पदांच्या नियमांना मंजुरी द्यावयाची आहे. आम्ही या पदांना मान्यता देत आहोत. नगर विकास विभाग आणि ग्राम विकास विभाग यांना त्यांच्या शाळांमध्ये काम करणा-या सर्व शिक्षकांची सेवाज्येष्ठता यादी तयार करावयाची असते. जर त्यांनी यादी तयार केली नाही तर शेवटी आम्हालाच ती तयार करावी लागते. अद्यापपर्यंत ही यादी तयार झालेली नाही. शिक्षण विभागाने जिल्ह्याच्या केडरची राज्य पातळीवर परीक्षा घेण्याविषयीची फाईल मंजुरीसाठी सामान्य प्रशासन विभागाकडे सादर केली आहे. सुरुवातीला संबंधित विभागाने पदांच्या नियमांना मान्यता दिली नाही. जरी या पदांना मान्यता मिळाली तरी प्रत्येक जिल्ह्याने पदे कशी भरावीत हा प्रश्न आहे. पदे रिक्त असली तरी बरीच पदे अभावितपणे भरली आहेत.

समितीने, अतिरिक्त शिक्षकांचे समायोजन शासनाच्या शाळांमध्ये केले जाते. परंतु अनेकदा अतिरिक्त शिक्षकांचे खाजगी संस्थांमध्ये समायोजन केले जाते. आपण अतिरिक्त शिक्षकांचे खाजगी संस्थांवर केलेले समायोजन त्या संस्था मान्य करतात काय असा प्रश्न केला असता प्रधान सचिवांनी खुलासा केला की, ज्या संस्था अतिरिक्त पदांचे समायोजन करणार नाही त्या संस्थांतील पदे व्यपगत करण्याचा निर्णय विभागाने घेतला आहे. ज्या संस्था अतिरिक्त शिक्षकांचे समायोजन करणार नसतील त्या संस्थेच्या पदांना पगार देण्यात येणार नाही असे सांगितलेले आहे. तीन वर्षांनंतर आता सन २०१५-१६ ची संच मान्यता तयार करण्यात आली आहे. शिक्षकांची जवळपास १७ हजार पदे खाजगी संस्थांतून अतिरिक्त ठरणार आहेत. त्यातील ९ हजार पदांचे जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये समायोजन करावे लागणार आहे. तरी

देखील ८ हजार शिक्षक हे अतिरिक्त राहतील असे दिसते. अतिरिक्त शिक्षकांची पदे जिल्हा परिषदेच्या शाळांपेक्षा खाजगी शाळांमध्ये जास्त आहेत. ही परिस्थिती २०१५ मधील आहे. परंतु त्यानंतर अनेक शिक्षक सेवानिवृत्त झालेले आहेत. त्या जागा रिक्त झालेल्या आहेत. त्यामुळे अशा रिक्त जागी सुध्दा समायोजन करता येईल.

आंतरजिल्हा बदल्यांसाठी रोस्टर हे राज्य स्तरावर एकत्रित असता कामा नये तर जिल्हानिहाय स्वतंत्र असावयास पाहिजे. असे समितीने मत व्यक्त केले असता प्रधान सचिवांनी विदित केले की, बदल्यांसाठी कॉम्प्युटराईज्ड सिस्टीम वापरली तर या बदल्यांचा प्रश्न ब-यापैकी सुटू शकेल. आपण आतापर्यंत बदल्यांमध्ये कॉम्प्युटराईज्ड सिस्टीम वापरली नाही म्हणून या शिक्षकांना त्रास होत आहे. त्यावर विभागामध्ये विचारविनिमय सुरू आहे. ग्रामविकास विभागाच्या दिनांक १८ एप्रिल, २०११ च्या शासन निर्णयानुसार समायोजन केले जाते. एखाद्या तालुक्यात अतिरिक्त शिक्षक ठरले तर त्यांचे समायोजन इतरत्र करण्यात येते. त्यामुळे तालुका स्तरावर अतिरिक्त ठरलेल्या शिक्षकांच्या बाबतीत विचार करित आहोत. ग्रामविकास विभागाने विषय शिक्षक नियुक्त करू नयेत असे सुचविलेले आहे. अनेक जिल्ह्यात शिक्षक अतिरिक्त आहेत. शिक्षण हक्क कायदा आल्यानंतर देश पातळीवर असे लक्षात आले की, उच्च प्राथमिक शाळांमध्ये उच्च शिक्षित शिक्षक नेमावयास पाहिजेत. शिक्षण हक्क कायद्यात तरतूद करण्यात आली आहे की, इयत्ता ६ वी ते ८ वी पर्यंतच्या विद्यार्थ्यांना शिकविण्यासाठी पदवीधर शिक्षक असावयास पाहिजेत. त्यामुळे पदवीधर शिक्षकांचा प्रश्न आपल्या राज्याने अजून पर्यंत पुरेशा प्रमाणात सोडविलेला नाही. विषय शिक्षकांची नियुक्ती उप शिक्षकांतून होते. उपशिक्षक हे इयत्ता १२ वी पास असतात. उच्च प्राथमिक शिक्षणासाठी मात्र पदवीधर शिक्षकांची नेमणूक करण्याबाबत कायद्यात तरतूद आहे. त्यानुसार विज्ञान-गणित, भाषा विषय व सामाजिक विज्ञान अशा तीन विषयांचे समूह आहेत. त्यामुळे या विषय समुहानुसार शिक्षकांची सेवाजेष्ठता विचारात घेतली गेली नाही. पदवीधर शिक्षकांना एक वेतनश्रेणी जास्त दिली जाते. सर्व पदवीधर शिक्षकांना अशा प्रकारची वेतनश्रेणी देणार काय किंवा १/४ शिक्षक पदवीधर असतील तर त्यांना सुध्दा जादा वेतनश्रेणी देणार काय या संभ्रमामध्ये हा विषय अडकलेला आहे. समितीने पेन्शन संदर्भात धोरणात्मक निर्णय घेणे आवश्यक आहे. कारण जुन्या कर्मचा-यांसाठी वेगळी पेन्शन योजना आहे आणि नवीन कर्मचा-यांसाठी वेगळी पेन्शन योजना आहे. या पेन्शन योजने संदर्भात सर्व संघटनांनी एकत्र येऊन नागपूर येथे फार मोठा मोर्चा काढला होता. त्या मोर्चाला लोकप्रतिनिधी देखील उपस्थित होते. या पेन्शन योजनेमुळे कर्मचा-यांमध्ये दुजाभाव निर्माण झालेला आहे असा मुद्दा उपस्थित केला.

अभिप्राय व शिफारशी :

(१) विभागीय सचिवांच्या साक्षीच्या वेळी समितीच्या असे निदर्शनास आले की, ज्या लोकांनी गायरान जमिनीवर अतिक्रमण केले होते त्यांना शासनाने चार-चार नोटीसा दिलेल्या आहेत. त्याअर्थी तेथे त्यांचा कब्जा आहे असे दिसून येते. शासनाने ज्यांना नोटीसा दिलेल्या आहेत त्या जमिनीचे पट्टे आपण त्यांच्या नावे करून दिल्याची राज्यात अनेक उदाहरणे आहेत. त्या ठिकाणी लोकांच्या घरांचा प्रश्न निर्माण झालेला आहे. आजही लोकांनी गायरान जमिनीवर अतिक्रमण केलेले आहे. **ज्या जमिनी दहा-पंधरा वर्षांपूर्वी दलितांना दिल्या आहेत त्या जमिनी दलितांच्या हक्कांच्या जमिनी आहेत. ज्या लोकांनी गायरान जमिनीवर कब्जा केलेला आहे त्या लोकांना जमीन द्यावी व याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

(२) महाराष्ट्र राज्यात लाभार्थ्याला जमीन खरेदी करण्यासाठी शासनाकडून केवळ ५० हजार रुपयांचे अनुदान दिले जाते. राज्यात कोठेही ५० हजार रुपयांमध्ये जमीन विकत घेणे शक्य होत नसल्यामुळे ही रक्कम वाढविण्याचा विचार शासनाने करावा. राज्यातील प्रत्येक विभागात शासनाचा रेडिरेकनरचा दर वेगवेगळा आहे. त्या त्या भागातील रेडिरेकनरच्या दराप्रमाणे लाभार्थ्यास जमीन विकत घेण्यासाठी अर्थसहाय्य मंजूर करण्यात यावे. म्हणजेच, त्या त्या भागानुसार जमिनीचा दर असावा. जेणेकरून घरकुल योजनेची आपण अंमलबजावणी करू शकू व उपलब्ध निधीचाही विनियोग होऊ शकेल. या योजनेसाठी पुरेसा निधी उपलब्ध आहे. परंतु, लाभार्थ्याकडे जमीन नसल्यामुळे निधी खर्च होत नाही. जोपर्यंत जमिनीच्या संदर्भात द्यावयाच्या अनुदानाच्या रकमेमध्ये वाढ होत नाही तोपर्यंत ही योजना सफल होणार नाही. **अतः शासनातर्फे जमीन खरेदीसाठी देण्यात येणा-या अनुदानाच्या रक्कमेत वाढ करून केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात देण्यात यावी अशी समितीची शिफारस आहे.**

(३) समितीच्या असे निदर्शनास आले आहे की, जिल्हा परिषदेच्या शाळांमधील विद्यार्थ्यांना सायकली वाटप करण्यासाठी ठेकेदाराची नियुक्ती झाली परंतु त्याने पुरवठा केला नाही म्हणून त्याचे नाव काळ्या यादीत टाकण्यात येत आहे असे त्यांना पत्र पाठविले आहे. जिल्हापरिषदेच्या अधिका-यांनी त्या ठेकेदारावर कारवाई करण्याची

काहीही हालचाल केली नसल्यामुळे तो पैसा शिल्लक राहिला आणि ते प्रकरण सर्वसाधारण सभेकडे गेले. वास्तविक एक महिन्यात टेंडर काढून आपणास सायकलींचे वाटप करता आले असते. पण आपण तसे केलेले नाही. **यावर समितीची अशी शिफारस आहे की, या संदर्भात संबंधितांवर जबाबदारी निश्चित करून त्यांच्यावर ताबडतोब कारवाई करावी व केलेल्या कारवाईची माहिती समितीला तीन महिन्यात कळविण्यात यावी.**

(४) समितीने, अतिरिक्त शिक्षकांचे समायोजन शासनाच्या शाळांमध्ये केले जाते. परंतु अनेकदा अतिरिक्त शिक्षकांचे खाजगी संस्थामध्ये समायोजन केले जाते. आपण अतिरिक्त शिक्षकांचे खाजगी संस्थांवर केलेले समायोजन त्या संस्था मान्य करतात काय असा प्रश्न केला असता प्रधान सचिवांनी खुलासा केला की, ज्या संस्था अतिरिक्त पदांचे समायोजन करणार नाही त्या संस्थांतील पदे व्यपगत करण्याचा निर्णय विभागाने घेतला आहे. ज्या संस्था अतिरिक्त शिक्षकांचे समायोजन करणार नसतील त्या संस्थेच्या पदांना पगार देण्यात येणार नाही असे सांगितलेले आहे. तीन वर्षांनंतर आता सन २०१५-१६ ची संच मान्यता तयार करण्यात आली आहे. शिक्षकांची जवळपास १७ हजार पदे खाजगी संस्थांतून अतिरिक्त ठरणार आहेत. त्यातील ९ हजार पदांचे जिल्हा परिषदेच्या शाळांमध्ये समायोजन करावे लागणार आहे. तरी देखील ८ हजार शिक्षक हे अतिरिक्त राहतील असे दिसते. अतिरिक्त शिक्षकांची पदे जिल्हा परिषदेच्या शाळांपेक्षा खाजगी शाळांमध्ये जास्त आहेत. सन २०१५ नंतर अनेक शिक्षक सेवानिवृत्त झालेले आहेत. **समितीची अशी शिफारस आहे की, अशा रिक्त झालेल्या जागांवर अतिरिक्त शिक्षकांचे समायोजन करण्यात यावे व केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी.**

जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड :

महाराष्ट्र विधानमंडळाच्या अनुसूचित जाती कल्याण समितीस प्राप्त झालेल्या लेखी माहितीच्या अनुषंगाने समितीने दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड या कार्यालयास भेट देऊन अनुसूचित जाती प्रवर्गातील उमेदवारांची भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेष तसेच त्यांच्यासाठी राबविण्यात येणा-या विविध कल्याणकारी योजनांचा आढावा घेतला.

समितीने गट 'क' व 'ड' ची पदे भरण्यासाठी अवलंबिण्यात येत असलेल्या कार्यपद्धतीची सविस्तर माहिती देण्याबाबत सांगितले असता सामान्य प्रशासन विभागाच्या शासन निर्णयानुसार गट 'क' व 'ड' ची पदे भरण्यासंबंधातील कार्यपद्धती अवलंबिली जाते. दिनांक २७ ऑगस्ट, २००८ च्या शासन निर्णयानुसार तत्कालीन दुय्यम सेवा निवड मंडळातील नामनिर्देशनाच्या कोट्यातील पदे भरण्यासंबंधातील कार्यपद्धती नमूद करण्यात आली आहे. गट 'क' साठी वेगवेगळ्या पदासाठी वेगळेवेगळे शैक्षणिक अर्हता आहे. लिपिक या पदासाठी शैक्षणिक अर्हता दहावी आहे. तलाठ्यांसाठी शैक्षणिक अर्हता पदवी आहे. गट 'क' या संवर्गातील रिक्त पदे भरण्यासाठी सरळसेवेद्वारे २०० गुणांची लेखी परीक्षा घेण्यात येते. त्यापैकी किमान ४५ टक्के गुण मिळालेल्या उमेदवारांतून भरती केली जाते. यात मराठी, इंग्रजी, सामान्यज्ञान, बौद्धिक चाचणी, इत्यादी विषयांवरील प्रश्नांचा समावेश असतो. गट 'ड' पदासाठी ७५ गुणांची लेखी व २५ गुणांची मौखिक परीक्षा असते. यासंदर्भातील निदेश दिनांक ७ जून २००४ रोजीच्या शासन निर्णयात दिलेले आहेत. दिनांक १६ मार्च, १९९९ आणि दिनांक १३ ऑगस्ट, २०१४ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार जिल्हा निवड समितीमार्फत पद भरती केली जाते अशी माहिती जिल्हाधिका-यांनी दिली.

यानंतर समितीने, सदर जिल्हा निवड समितीमध्ये कोणाकोणाचा समावेश असतो अशी विचारणा केली असता जिल्हाधिका-यांनी विदित केले की, जिल्हा निवड समितीचे अध्यक्ष जिल्हाधिकारी असतात. या समितीमध्ये मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, सहायक संचालक, रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन केंद्र, रोजगार व स्वयंरोजगार मार्गदर्शन अधिकारी, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण, प्रकल्प अधिकारी, एकात्मिक आदिवासी विकास प्रकल्प, जिल्हा महिला व बालविकास अधिकारी, जिल्हा सैनिक कल्याण अधिकारी, मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी, निवासी उप जिल्हाधिकारी इत्यादी अधिकारी हे जिल्हा निवड समितीचे सदस्य असतात. तसेच उप विभागीय अधिकारी, माणगाव यांना महिला अधिकारी म्हणून निवड समितीमध्ये घेतले आहे. सध्या आमच्याकडे लिपिक-टंकलेखक, तलाठी या संवर्गाची भरती सुरू आहे. या समितीचे अधिकारी हे मुलाखतीच्या वेळी देखील हजर असतात.

लिपिक टंकलेखक सरळसेवा अनुसूचित जातीची एकूण २७ पदे मंजूर असून २४ पदे भरलेली असून ३ पदे रिक्त आहेत. श्री.विकी भिमराव हिरे यांच्या राजीनाम्यामुळे दिनांक २८ ऑगस्ट, २०१४ पासून हे पद रिक्त आहे. श्री.दिनेश बाळाराम पाचाडकर यांच्या पदोन्नतीमुळे दिनांक २ जून, २०१४ पासून पद रिक्त आहे. श्री.रत्नाकर कमळाकर सिरसाट यांच्या पदोन्नतीमुळे दिनांक ३ जून, २०१४ पासून पद रिक्त आहे. ही सर्व पदे सरळसेवेची असून ती एक वर्षापासून रिक्त आहेत. त्यापैकी एक पद आम्ही आताच्या भरतीमध्ये भरणार आहोत. अनुशेष आपण भरलेल्या पदांच्या अगेन्स्ट भरत आहोत. आता शासनाने पद भरतीसंबंधी निर्बंध देखील घातले आहेत. त्यामुळे आम्हाला सर्वच्या सर्व पदे भरता येत नाहीत. यातील अनुसूचित जाती प्रवर्गाचे एक पद होते ते आम्ही या वर्षी भरणार आहोत. उर्वरित दोन पदे आम्ही पुढच्या वर्षी भरणार आहोत. शासन निर्णयाच्या मर्यादेत जी पदे बसली आहेत ती पदे आम्ही सरळसेवेमध्ये भरत आहोत. आम्हाला १०० टक्के सरळसेवेची पदे भरता येणार नाही. पदोन्नतीमध्ये दोन संवर्ग आहेत. एक म्हणजे अव्वल कारकून आणि मंडळ अधिकारी. ज्येष्ठता यादीसंबंधी काही कर्मचारी मॅटमध्ये गेलेले आहेत. त्यामुळे पदोन्नती देता येत नाही. मॅटचा निर्णय लागल्यानंतर पुढील कार्यवाही करता येईल. दिनांक २ जून, २०१५ चा वित्त विभागाचा शासन निर्णय आहे. या शासन निर्णयानुसार पद भरतीवर निर्बंध घालण्यात आले आहेत. लिपिक-टंकलेखक संवर्गातील पदे सरळसेवेद्वारे भरताना मंजूर पदाच्या ४ टक्के किंवा रिक्त पदांच्या ५० टक्के यापैकी जी कमी असेल ती भरता येतील असे नमूद केले आहे. त्यामुळे कार्यालयास १०० टक्के पदे भरता येत नाहीत.

समितीने, सहाय्यक आयुक्तांनी (मागासवर्ग कक्ष) जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या तपासणीत काढलेल्या त्रुटीच्या अनुषंगाने मागासवर्गीय आरक्षणाची ५२ टक्क्याची मर्यादा पाळण्यात आली आहे काय ? तसेच सर्व कर्मचा-यांचे जात वैधता प्रमाणपत्र प्राप्त करून घेतले आहे काय अशी विचारणा केली असता जिल्हाधिका-यांनी विदित केले की, अनुसूचित जातीची एकूण मंजूर पदे १४४ असून त्यापैकी १३३ पदे भरण्यात आली आहेत. जातवैधता प्रमाणपत्र सादर केलेल्या कर्मचा-यांची संख्या ११३ आहे, प्रस्ताव सादर केलेल्यांची संख्या १४ आहे, उरलेल्या ६ कर्मचा-यांनी प्रस्ताव सादर केलेला नाही. ज्यांनी प्रस्ताव सादर केले नाहीत त्यांच्यावर कारवाई करण्यात येईल असे आम्ही संबंधितांना पत्राद्वारे कळविल्यानंतर आमच्याकडे ४ जणांचे प्रस्ताव आलेले आहेत.

समितीने, किती अत्याचारपिडीत कुटुंबाना मदत करण्यात आली आहे ? सन २०१३-२०१४, २०१४-२०१५ या वर्षात अनुसूचित जातीवर अन्याय झाल्याची प्रकरणे प्राप्त झाली आहेत काय ? प्राप्त झाली असल्यास त्यावर कोणती कारवाई करण्यात आली अशी विचारणा केली असता सहाय्यक आयुक्त (समाजकल्याण) यांनी अॅट्रॉसिटीचे रेकॉर्ड जानेवारी ते डिसेंबर असे ठेवले जात असते. जानेवारी २०१३ ते डिसेंबर, २०१३ मध्ये एससीच्या २७ केसेस प्राप्त झाल्या होत्या. जानेवारी, २०१४ ते डिसेंबर, २०१४ मध्ये एससीच्या ३१ केसेस प्राप्त झाल्या होत्या. जानेवारी, २०१५ ते एप्रिल, २०१५ पर्यंत एससीच्या ९ केसेस प्राप्त झाल्या होत्या. यामध्ये अत्याचार ग्रस्तांना अर्थसहाय्य दिले जाते. अत्याचार पिडीत मुलीची वैद्यकीय तपासणी झाल्यानंतर ६० हजार रुपये दिले जातात. महिलेचा विनयभंग किंवा लैंगिक शोषण यामध्ये बळी पडणा-या प्रत्येक महिलेला रुपये १ लाख २० हजार देण्यात येतात. वैद्यकीय तपासणीनंतर ५० टक्के रक्कम देण्यात येते आणि उर्वरित रक्कम न्यायचौकशीचा निकाल लागल्यानंतर देण्यात येते. महिलेचे लैंगिक शोषण झाले असेल तर शासनातर्फे मदत करण्यात येते. चार्जशिट फाईल झाल्यानंतर विनयभंगाच्या प्रकरणातील महिलेला मदत करण्यात येते. सन २०१३ मध्ये तीन प्रकरणांमध्ये रुपये १ लाख ४५ हजार आर्थिक सहाय्य करण्यात आले आहे. सन २०१४ मध्ये विनयभंगाच्या सहा प्रकरणांमध्ये रुपये ६० हजार आर्थिक सहाय्य करण्यात आले आहे. सन २०१५ मधील एक प्रकरण आहे. एकूण ६७ प्रकरणांपैकी १० प्रकरणे ही विनयभंगाची आहेत.

जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रांत कार्यालय व तहसीलदार कार्यालय यांच्यामार्फत शासनाद्वारे अनुसूचित जातीसाठी ठरविलेल्या योजना का राबविल्या जात नाही, जर अशा कोणत्याही प्रकारच्या योजना राबविल्या जात नाही तर शासनाकडून अनुसूचित जातीच्या कल्याणासाठी प्राप्त होणारा निधी कशा प्रकारे खर्च केला जातो ? याबाबत समितीने विचारणा केली असता जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रांत कार्यालय व तहसील कार्यालय यांच्यामार्फत अनुसूचित जाती संवर्गातील लोकांसाठी विशेष योजना राबविल्या जात नाहीत. परंतु, एस.टी.पी.प्लॅन अंतर्गत अनुसूचित जातीच्या लोकांच्या विकासासाठी निधी येतो तो जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी यांच्यामार्फतच उपयोगात आणला जातो. हा जो निधी आहे तो जिल्हाधिकारी कार्यालयामार्फत दिला जात नाही. हा निधी थेट जिल्हा समाजकल्याण अधिकारी यांच्याकडे जातो. नैसर्गिक आपत्तीमध्ये

सापडलेल्या सर्व लोकांना मदत केली जाते. यात एसटीपीची योजना हा विषय वेगळा असतो. यासाठी डीपीडीसीमधून आवश्यक तो आराखडा मंजूर करण्यात येतो. दलित वस्तीसुधारणेसाठी डीपीसीमधून समाजकल्याण विभागाला निधी देण्यात येतो असे जिल्हाधिका-यांनी नमूद केले.

यानंतर समितीने, करोडो रुपये असताना देखील त्यांना निधी उपलब्ध होत नाही. माझ्या माहितीप्रमाणे त्यांचे बजेट हे २३ कोटी रुपयांचे आहे. त्यावेळी आम्हाला असे जाणवले की, काही भागांना निधीच देण्यात येत नाही. प्रशासन ४०-४० गावे वंचित ठेवणार असेल तर ते चुकीचे आहे. दलित वस्त्या देखील जिल्हाधिका-यांच्या माध्यमातून सर्टिफाय केल्या जातात. तेव्हा जिल्हा समाज कल्याण अधिकारी किंवा स्थानिक स्वराज्य संस्था यांना आपल्याकडून निधी जातो. जवळपास ४८ दलित वस्तींची नोंद झालेली नाही. फक्त ३७ वस्त्यांना निधी देण्यात येत आहे. त्यामुळे १० वस्त्या वंचित रहात आहेत. तेव्हा यासंबंधी पुन्हा सर्व्हे करून घेण्यात यावा. अनुसूचित जाती संवर्गातील लोकांसाठी जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रांत कार्यालय व तहसील कार्यालयामार्फत योजना राबविल्या जात नसल्यामुळे सदर योजनेसाठी या कार्यालयांकडे निधी उपलब्ध केला जात नाही असे नमूद केले आहे. तेव्हा आमचे असे म्हणणे आहे की, अनुसूचित जाती कल्याणासाठी ज्या योजना असतात त्याची माहिती लाभार्थी पर्यंत पोहोचली पाहिजे. या योजनेची माहिती लोकांना नसल्यामुळे त्याचा लाभ घेता येत नाही. तेव्हा एक चांगली यंत्रणा आपल्या नेतृत्वाखाली उभी केली तर त्यास मोठी प्रसिद्धी मिळेल असे मत समितीने गायरान जमिनीपैकी अनुसूचित जातीच्या लोकांना घरे देण्यासाठी किती जमीन उपलब्ध आहे. याबाबत विचारले असता रायगड जिल्ह्यामध्ये एकूण शासकीय जमीन २७५१२ हेक्टर इतकी आहे. त्यापैकी वाटप केलेली एकूण शासकीय जमीन २४०८ हेक्टर इतकी आहे. उर्वरित जमीन ही मोठ्या प्रमाणावर डोंगराळ व गायरान आहे. कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमानी आणि सबलीकरण योजनेअंतर्गत लाभार्थीला ४ एकर कोरडवाहू किंवा २ एकर बागायती जमीन देण्यात येते. खरेदीचा दर प्रती एकरी कमाल रुपये तीन लाख इतका आहे. एवढ्या दरामध्ये येथे कोणीही आपली जमीन विकायला तयार होत नाही. आमच्याकडे प्रस्ताव आल्यानंतर तो आम्ही शासनाकडे पाठवू शकतो. सद्या शासकीय जमीन देण्याचा अधिकार माझ्याकडे नाही. ही बाब जिल्हाधिका-यांच्या अधिकारात येत नव्हती म्हणून आम्ही

प्रस्ताव शासनाकडे पाठवून देतो. सन्माननीय सदस्य ज्या शासन निर्णयाचा उल्लेख करीत आहेत आणि त्यामध्ये जिल्हाधिका-यांना अधिकार देण्यात आला असेल तर त्याप्रमाणे नक्की कार्यवाही करण्यात येईल असे जिल्हाधिका-यांनी समितीस विदित केले.

यानंतर समितीने, कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमान व सबलीकरण योजना आहे. ती जिरायती आणि बागायती जमिनींसाठी आहे. अनुसूचित जातीच्या लोकांना जमीन उपलब्ध करून देण्यासाठी शासनाने जी.आर.काढलेला आहे. शासकीय जमीन देण्यासाठी जिल्हाधिका-यांना अधिकार दिलेले आहेत. जर जमीन विकत घेण्यासाठी रक्कम कमी पडत असेल तर ती वाढविण्याचा अधिकार शासनाला आहे. तीन लाख रुपयामध्ये जमीन विकण्यास कोणीही तयार होत नसल्यामुळे सदर योजना सक्षमपणे राबविण्यासाठी शासनाकडे शिफारस करण्यात यावी.

समितीने पिक संरक्षण/शेतीची सुधारित अवजारे पुरविणे योजनेअंतर्गत अनुसूचित जातीच्या लोकांना किती टक्के अनुदान देण्यात येते, तसेच अनुदानाची कमाल मर्यादा किती, २०१४-२०१५ मध्ये अनुसूचित जातीच्या किती लाभार्थ्यांना सदर योजनेचा लाभ देण्यात आला ? ४.२७ कोटी रुपये रक्कम शिल्लक रक्कमेचे विनियोजन कशा प्रकारे करण्यात आले याबाबत माहिती विचारली असता प्रतिनिधींनी विदित केले की, सन २०१२-२०१३ मध्ये कृषी विभागाअंतर्गत पीक संरक्षण योजना राबविण्यात आली होती व सुधारित अवजारे पुरविणे या योजनेअंतर्गत अनुसूचित जातीच्या प्रवर्गासाठी १०० टक्के अनुदान दिले जाते. अनुदानाची कमाल मर्यादा प्रती लाभार्थी ५० हजार रुपये असून सन २०१४-२०१५ मध्ये अनुसूचित जातीच्या ३०४ लाभार्थ्यांना लाभ देण्यात आलेला आहे.

यानंतर समितीने काही भागात प्रत्येक रविवारी जिल्हाधिकारी कार्यालयात एमपीएससी/युपीएससीच्या विद्यार्थ्यांसाठी प्रशिक्षण वर्ग चालविले जातात, त्यामध्ये लेक्चरसाठी ज्या अधिका-यांना बोलावले जाते त्यांना मानधन सुध्दा दिले जाते. आपल्या राज्यापेक्षा बाहेरच्या राज्यात आयएएस,आयपीएस उत्तीर्ण होणा-या विद्यार्थ्यांची संख्या जास्त आहे. त्यामुळे आपल्या माध्यमातून या विषयाच्या संदर्भात प्रयत्न झाले तर एमपीएससी व युपीएससीच्या विद्यार्थ्यांना त्याचा लाभ मिळू शकेल. नागपूरप्रमाणे एक प्रशिक्षण केंद्र

सुरु केले तर त्याचा मागासवर्गीय विद्यार्थ्यांना चांगला फायदा होऊ शकेल. या विद्यार्थ्यांना पुणे येथील यशदा संस्थेकडून मार्गदर्शन मिळाले तर त्याचा चांगला फायदा होऊ शकेल. त्यासाठी या ठिकाणी एक कायमस्वरूपी प्रशिक्षण केंद्र तयार करण्याची आवश्यकता आहे, अशी सूचना केली.

समितीने, रायगड जिल्ह्यात वाळीत टाकण्याचा प्रकार घडतो काय? असा प्रश्न केला असता रायगड जिल्ह्यात वाळीत टाकण्याची एकंदर ४५ प्रकरणे असून एससीच्या संदर्भात वाळीत टाकण्याची एक सुध्दा केस दाखल झालेली नाही. रायगड जिल्ह्यात जनरल जातीमध्ये गावकीच्या वादातून वाळीत टाकण्याचे प्रकार घडत असतात. प्रत्येक गावात गावकी असून त्याचे हेड मुंबई, सुरत मध्ये आहेत. गावकीला स्वतःच्या नियंत्रणाखाली ठेवून कंट्रोल करणे हा प्रकार या ठिकाणी मोठया प्रमाणात घडत असतो. काही ठिकाणी वाळीत टाकण्याच्या प्रकरणामध्ये राजकीय वापर सुध्दा झालेला आहे. या अनुषंगाने हायकोर्टात याचिका दाखल झाली होती व त्या प्रकरणामध्ये उच्च न्यायालयाने जिल्हा प्रशासनाला आणि पोलीस विभागाला आदेश दिले होते. त्यानुसार रायगड जिल्ह्यात दोन वर्षात एक मोठी मोहीम राबवून समोपचाराचे प्रकरणे मिटवण्याचा प्रयत्न केला गेला. प्रबोधनाचा सुध्दा यामध्ये वापर करण्यात आला होता. प्रबोधनाच्या संदर्भात उच्च न्यायालयात प्रारूप दाखल केलेले असून उच्च न्यायालयाने या कामाची प्रशंसा देखील केली होती असे समितीस विदित करण्यात आले.

विभागीय सचिवांची साक्ष :

समितीने, जिल्हाधिकारी कार्यालयातील गट 'क' संवर्गातील अनुसूचित जातीची लिपिक टंकलेखक सरळ सेवा ३ पदे व पदोन्नती १ पद, अव्वल कारकून ६ पदे व तलाठी ४ पदे, ही पदे भरण्याबाबत कोणती कार्यवाही केली आहे असा प्रश्न केला असता जिल्हाधिका-यांनी विदित केले की, लिपिक टंकलेखक सरळसेवा संवर्गातील ३ पदे रिक्त होती, दिनांक २ जून, २०१५ रोजीच्या शासन निर्णयानुसार रिक्त पदापैकी ५० टक्के किंवा एकूण मंजूर संवर्गातील ४ टक्के यातील जी कमी असतील ती पदे भरावयाची होती. जिल्हा निवड समितीमार्फत या कार्यालयाच्या आस्थापनेवरील १० पदांसाठी जाहिरात प्रसिध्द करण्यात आली होती. त्या जाहिरातीमध्ये १ पद हे

अनुसूचित जातीचे होते. त्यासाठी उमेदवार उपलब्ध झाला असून दिनांक २६ फेब्रुवारी, २०१६ ला त्याला नियुक्ती आदेश दिले आहेत. शासनाने वरील आदेशानुसार निर्बंध घातल्यामुळे आम्हाला चारही पदे भरता आली नाहीत. आता आगामी भरतीमध्ये उर्वरित २ पदे भरण्याचे प्रस्तावित आहे. त्यानंतर लिपिक टंकलेखक पदोन्नतीचा संवर्ग होता. जिल्हाधिकारी कार्यालयाकडे अनुशेषाची रिक्त पदे नाहीत. आपण अनुशेष हा भरलेला पदावर मोजतो, मंजूर पदावर नाही. त्यामुळे अनुशेषाची पदे नाहीत.

समितीने जिल्हाधिकारी कार्यालयातील ज्या कर्मचा-यांची जात वैधता पडताळणी झाली नव्हती, त्यांची जात वैधता पडताळणी करण्याबाबत कोणती कार्यवाही करण्यात आली अशी विचारणा केली असता समितीने भेट दिली त्यावेळी जात वैधता प्रमाणपत्र सादर न केलेल्या कर्मचा-यांची संख्या २० होती, त्यापैकी १८ कर्मचा-यांनी प्रस्ताव सादर केलेले होते आणि १० लोकांची प्रमाणपत्रे प्राप्त पण झाली. उर्वरित ८ लोकांनी प्रस्ताव सादर केले, परंतु समितीकडे ते प्रलंबित आहेत, त्यामध्ये कर्मचा-यांचा दोष नाही. प्रस्ताव अद्याप सादर न केलेले दोन कर्मचारी लिपिक टंकलेखक संवर्गातील आहेत. श्री.कुशल पटके यांनी जानेवारी, २०१५ ला राजीनामा दिला आहे. दुसरे श्री.ए.जी.निकम हे १९९६ पासून बेपत्ता आहेत. त्यांना बडतर्फ करावे लागेल. याबाबतचा निर्णय ७ वर्षांनंतर घेतला पाहिजे. सदर व्यक्तीचे मृत्यु प्रमाणपत्र मागविले आहे, परंतु अद्याप आम्हाला प्राप्त झालेले नाही. त्यांच्या कुटुंबियांनीही कुठेही बेपत्ता झाल्याबाबत पोलिसांमध्ये एफआयआर दाखल केलेला नाही. त्यांच्या कुटुंबातील कोणीही दावा करण्यास पुढे आलेले नाही. तरी देखील आपण म्हणता त्याप्रमाणे कार्यवाही करता येईल असे विभागीय प्रतिनिधींनी नमूद केले.

समितीने रायगड जिल्ह्यातील दलित वस्त्यांचे पुनःसर्वेक्षण करण्याबाबत तसेच कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमान आणि सबलीकरण योजनेंतर्गत अनुसूचित जातीच्या लाभार्थ्यांना जमिनीचे वाटप करण्याबाबत कोणती कार्यवाही करण्यात आली ? याबाबत विचारणा केली असता जिल्हाधिका-यांनी दलित वस्त्यांचे सर्वेक्षण जिल्हा परिषदेच्या समाजकल्याण विभागाकडून केले जाते. रायगड जिल्ह्यामध्ये फार वेगाने औद्योगिकरण होत आहे, शहरीकरण वाढत आहे. ३ लाख रुपये प्रती एकर या दराने जमीन द्यायला लोक तयार होणार नाहीत. तरी देखील मी २४ फेब्रुवारी, २०१६ रोजी जिल्ह्यातील सर्व तहसीलदार आणि एसडीओ यांना पत्र लिहिले आहे.

अनुसूचित जातीच्या लोकांकडे जमिनी नाहीत, त्यांच्याकडून अर्ज मागवून घेऊन जमीन उपलब्ध करून देण्याबाबत परिपूर्ण प्रस्ताव सादर करावा. मग शासनाकडे प्रस्ताव पाठविता येईल. ती गायरान जमीनच असली पाहिजे असे नाही, कोणतीही शासकीय जमीन असली तरी चालू शकते. प्रस्ताव येतील त्या पद्धतीने पुढील कार्यवाही करू. आता अनुसूचित जातीच्या प्रत्येक कुटुंबाला जर जमीन, शेत असेल तर त्यांना विहीर, पंप, स्प्रिंकल अशा योजना देण्याच्या विचाराधीन आहे. त्यासाठी मोठा प्रमाणात पैसा लागेल. पुष्कळ शेतकरी आहेत. ज्यांच्याकडे जमीन आहे, परंतु सुविधा नाही. यासाठी खाजगी जमीन घ्यावी लागेल. त्यासाठी एकरी ३ लाखाची मर्यादा आहे. शासनाला प्रस्ताव पाठवावे लागतील. सरकारी पडीक जमीन माजी सैनिकांसाठी देण्याची योजना आहे. यावर समितीने यामध्ये दोन प्रकारच्या अडचणी आहेत. आपण जमीन विकत घ्यायला जातो, त्यांचे दर जास्त असल्यामुळे जमीन विकत घेणे परवडत नाही आणि कमी दरात कोणी आपल्या जमीन विकत नाही हा एक भाग आहे. दुसरा भाग म्हणजे ही जमीन सरकार दलिताना देण्यासाठी विकत घेत आहे म्हणून कोणी विकतच नाही. म्हणूनच आपण शासनाकडे अशा प्रकारचा प्रस्ताव पाठवावा, ज्याप्रमाणे माजी सैनिकांना शासकीय जमीन देता, त्या धर्तीवर स्वाभिमान योजनेमध्ये अनुसूचित जाती, जमाती नवबौध्द यांच्यासाठी योजना आहे त्याकरिता शासकीय जमिनीपैकी काही जमीन देऊ शकतो का ? याबाबत आपण सरकारकडे विचारणा केली तर अधिकच चांगले होईल असे सूचित केले.

अभिप्राय व शिफारशी :

(१) समितीने, रायगड जिल्ह्यातील दलित वस्त्यांचे पुनः सर्वेक्षण करण्याबाबत तसेच कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड स्वाभिमान आणि सबलीकरण योजनेतर्गत माहिती घेतली असता जमिनीचे वाटप करण्याबाबत दोन प्रकारच्या अडचणी असल्याचे निदर्शनास आले. एक म्हणजे आपण जमीन विकत घ्यायला जातो तेव्हा खाजगी जमिनीचे दर फार जास्त असल्यामुळे जमीन विकत घेणे परवडत नाही आणि कमी दरात कोणी आपल्या जमीन विकत नाही. दुसरा भाग म्हणजे ही जमीन सरकार दलिताना देण्यासाठी विकत घेत आहे म्हणून कोणी विकतच नाही. **म्हणून समितीची अशी शिफारस आहे की, ज्याप्रमाणे माजी सैनिकांना शासकीय जमीन देण्यात येते त्या धर्तीवर स्वाभिमान योजनेमध्ये अनुसूचित जाती, जमाती व नवबौध्द यांच्यासाठी**

असणा-या योजनेतर्गत शासकीय जमीन उपलब्ध करून देण्याबाबतचा प्रस्ताव शासनाकडे पाठवावा व केलेल्या कार्यवाहीची समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी.

(२) रायगड जिल्हाधिकारी कार्यालयातील जात वैधता प्रमाणपत्र कार्यालयातील १८ कर्मचा-यांनी वैधता प्रमाणपत्र सादर केलेले नव्हते. त्यापैकी १० उमेदवारांनी वैधता प्रमाणपत्र सादर केली असल्याचे समितीस अवगत करण्यात आले होते. अतः उर्वरित ८ उमेदवारांचे जात वैधता प्रमाणपत्र लवकरात लवकर सादर करण्याबाबत संबंधितांना कळविण्यात यावे व त्याबाबत केलेल्या कार्यवाहीची माहिती समितीस तीन महिन्यात सादर करण्यात यावी.

परिशिष्ट - एक

पनवेल नगर परिषद, जिल्हा परिषद व जिल्हाधिकारी कार्यालय,
रायगड यांचेकडून समितीला प्राप्त झालेली माहिती

बोर्डपत्र

पनवेल नगरपरिषदेच्या मेवेतील सद्यस्थितीने भरलेल्या मागासवर्गीय कर्मचा-यांची मे २०१५ अखेरपर्यंतची संख्या स्थिती, विंदू नामावलीनुसार भिल्लक असलेल्या

पदाधिकारी नियुक्तपत्र

ता. २०/०५/१५

अ.क्र.	पदाचे नाव	वर्ग	वेतन श्रेणी	एवढा मंजूर पदे	भरलेली रिक्त पदे	अनु. जातीसाठी टक्क्याची नुसार आरक्षित पदे	प्रत्यक्षत असलेल्या अनु. जातीच्या कर्मचा-यांची संख्या	अनुशेष अभिप्राय
१	२	३	४	५	६	७	८	९
१	वाहन चालक	२०१५	५२००-२०२००-१९००	२	३	०	०	०
२	गावणी चालक प्रयोगशाळा सहायक	२०१५	५२००-२०२००-२०००	१	१	०	०	०
३	१५५ ऑपरेटर विस्तारीत/गारती/फिटर	२०१५	५२००-२०२००-१९००	३	३	०	१	०
४	गारती/वायमन	२०१५	५२००-२०२००-१९००	१	१	०	०	०
५	वाहन चालक काम ऑपरेटर	२०१५	५२००-२०२००-१९००	२	३	०	०	०
६	सायमन	२०१५	५२००-२०२००-१९००	३	६	०	३	०
७	कॉलमन/कि. विपर	२०१५	६४४०-६४४०-१३००	३	३	०	०	१
८	लिफ्टिंग कायमन	२०१५	५२००-२०२००-२०००	२	०	२	०	१
एवढा				२२	२२	२	३	२

टिप :-

१. सुधारित आकृती वधानाथे अस्थापित पदे जास्त झाली आहेत. २. अनुशेष भरलेल्या पदे रिक्त नाही.

३. कॉलमन/कि. विपर अस्थापित पदावरील कर्मचारी स्थायीपदावर घर्ग करणे, पद रिक्त नाही

मुख्य अधिकारी

पनवेल नगर परिषद

जोडपत्र

पनवेल नगरपालिकेच्या सेवेतील सरळसेवा भरती पद्धतीने भरलेल्या मागासवर्गीय वर्गमंच-यांची मे २०१५ अखेरपर्यंतची सच:स्थिती, विंदू नामावलीनुसार भिल्लक असलेल्या अनुशेषाची माहिती व स्थल पदे

दर्शविणारे विवरणपत्र

अंताधिक पदे (सरळ सेवा)

अ.क्र.	पदाचे नाव	वर्ष	वेतन श्रेणी	एकूण मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	अनु.जातीसाठी एकव्यक्ती नुसार आवृत्त पदे	प्रत्यक्षात असलेल्या अनु.जातीच्या कर्मचा-यांची संख्या	अनुशेष	अभिप्राय
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११
१	लिपीक टंकलेखक	२०१५	५२००-२०२००-१९००	३०	३३	०	३	४	०	
२	लघु टंकलेखक	२०१५	५२००-२०२००-२४००	२	०	२	०	०	०	
३	स्वच्छता निरीक्षक	२०१५	५२००-२०२००-२४००	५	४	१	१	१	०	
४	उद्यान पर्यवेक्षक	२०१५	५२००-२०२००-१८००	१	०	१	०	०	०	
५	शिपाई	२०१५	४४४०-७४४०-१३००	१६	१३	०	१	२	०	
पदोन्नतीद्वारे भरावयाची पदे										
६	वरिष्ठ लिपिक	२०१५	५२००-२०२००-२४००	१०	१	९	१	१	०	
७	दयालदार/ मार्गिक	२०१५	४४४०-७४४०-१६००	२	१	१	१	१	०	
	एकूण			६६	५३	१३	७	९	०	

टिप :- १. लिपीक टंकलेखक पदांसाठी आस्थापना कर्मचारी वा जादा आहे.

२. सुधारित आवृत्ती बंधाभाष्ये अस्थायी पदे जास्त झाली आहेत.

३. अनुशेष भरवणेसाठी पद स्थल नाही.

मुख्याधिकारी

पनवेल नगर पालिका

जिल्हा परिषद, रायगड

विचरण पत्र - 'अ'																	
अ. सं.	पदनाम	परी-अ						परी-ब						कार्यवाही अधिकार-वांगछे अनुकरीचे कार्यवाही अधिकारी			
		तांत्रिक			अतांत्रिक			तांत्रिक			अतांत्रिक			तांत्रिक		अतांत्रिक	
		मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	मंजूर पदे	भरलेली पदे	रिक्त पदे	मंड-अ	मंड-ब	मंड-अ	मंड-ब
१	अर्थ विभाग																
	मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	वरिष्ठ लेखा अधिकारी	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	लेखाधिकारी (मिन्मालर)	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
२	कृषी विभाग																
	कृषी विकास अधिकारी	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	जिल्हा सौदी अधिकारी (सामान्य)	०	०	०	०	०	०	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०
	जिल्हा सौदी अधिकारी (विशेष)	०	०	०	०	०	०	१	०	१	०	०	०	०	०	०	०
	सॉफ्टवेअर अधिकारी	०	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०
३	महिला व बाल कल्याण																
	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (वा.प.)	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	बाल विकास प्रकल्प अधिकारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	१	०	०	०	०
४	ग्राम पंचायत विभाग																
	उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (वा.प.)	०	०	०	१	१	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	म. वि. अ. चेहरे	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	१	०	०	०	०	०

विवरण पत्र - 'अ'													
अ. सं.	परामर्श	परम-अ				परम-ब				कार्यवाही अथवा योग्य अन्य आयोग पर्यंत अधिकाधिक			
		सांख्यिक		आर्थिक		सांख्यिक		आर्थिक		सांख्यिक		आर्थिक	
		मंजूर एवं	मंजूर एवं	निरा एवं	निरा एवं	मंजूर एवं	मंजूर एवं	निरा एवं	निरा एवं	मंजूर एवं	मंजूर एवं	निरा एवं	निरा एवं
३४	सामान्य प्रशासन विभाग												
	मूल्य कार्यकारी अधिकारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	उप-मुख्य कार्यकारी अधिकारी (एम.ए.)	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	महानिरीक्षक अधिकारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	सहायक महानिरीक्षक अधिकारी	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०	०
	महानिरीक्षक व वी.ए. अधिकारी	२१०	१४४	४६	३७	३३	५०	२६	२४	२३	३६	१०	५

**सहाय्यक आयुक्त, समाज कल्याण, रायगड यांच्या आस्थापनेवरील
पदांचा गोषवारा**

अ.क्र.	पदाचे नांव	मंजूर पदे	कार्यरत पदे	रिक्त पदे
1	सहाय्यक आयुक्त	01	-	01
2	विशेष अधिकारी शानिशा	01	01	-
3	कार्यालयीन अधिक्षक	01	-	01
4	सहायक लेखाधिकारी	01	01	-
5	वरिष्ठ समाज कल्याण निरिक्षक	01	01	-
6	समाज कल्याण निरिक्षक	04	-	04
7	वरिष्ठ लिपिक	02	02	-
8	कनिष्ठ लिपिक	04	02	02
9	लघुटंक लेखक	01	-	01
10	संगणक ऑपरेटर	01	-	01
11	वाहनचालक	01	-	01
12	शिपाई	02	02	-
	एकुण	20	09	11

रायगड जिल्ह्याची जनगणना 2011 प्रमाणे लोकसंख्या.

सहाय्यक आयुक्त समाज कल्याण रायगड यांचे कार्यालयाची स्थापना 1981 पासून झाली आहे.
रायगड जिल्ह्याची 2011 च्या जनगणनेनुसार लोकसंख्या व त्या पैकी अनुसूचित जाती व
नवबोधांची लोकसंख्या खालील प्रमाणे

अ.क्र	तालुक्याचे नांव	एकुण लोकसंख्या	अनुसूचित जातीची लोकसंख्या
1	उरण	160303	7165
2	पनवेल	750236	49799
3	कर्जत	212051	11507
4	खालापूर	207464	13494
5	पेण	195454	4454
6	अलिबाग	236167	5804
7	मुरुड	74207	1886
8	रोहा	167110	6822
9	सुयागड	62380	2843
10	माणगांव	159613	10583
11	तळा	40619	3348
12	श्रीवर्धण	83027	2467
13	म्हसळा	59914	3298
14	महाड	180191	8463
15	पोलादपूर	45464	3019
	एकुण...	2634200	134952
	टक्केवारी	100%	5.12%

योजनानिहाय प्रगतीचा तपशील

1. भारत सरकारच्या मॅट्रिकोत्तर शिष्यवृत्ती-

रायगड जिल्ह्यात एकूण 210 महाविद्यालये आहेत. पैकी 69 कनिष्ठ महाविद्यालये, 31 वरिष्ठ महाविद्यालये व 110 व्यावसायिक महाविद्यालये आहेत, 210 पैकी विनाअनुदानित तत्वावरील एकूण 149 महाविद्यालये आहेत, तर 61 महाविद्यालये अनुदानीत स्वरूपाची आहेत.

सन 2004.05 पासून शिष्यवृत्ती मंजूरीचे अधिकार दि. 1.11.2003 च्या शासन निर्णयानुसार संबंधित महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांना देण्यात आले आहेत. ज्या पालकांचे उत्पन्न रु. 2.00 लाख पेक्षा कमी आहे अशा अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांना या योजनेचा लाभ घेता येतो.

तदनंतर 2005.06 पासून विमुक्त जाती भटक्या जमाती, विशेष मागास प्रवर्ग व इतर मागासवर्ग या संवर्गातील विद्यार्थ्यांना भारत सरकार शिष्यवृत्ती मंजूर करण्याचे अधिकार महाविद्यालयांच्या प्राचार्यांना प्रदान करण्यात आले आहेत, त्यांचेकिता उत्पन्न मर्यादा रु. 100000/- अशी आहे. सदर योजना सन 2011-12 पासून ऑनलाईन करण्यात आली आहे. विद्यार्थ्यांचा निर्वाह भत्ता रक्कम विद्यार्थ्यांचे बँक खात्यात व शिक्षण शुल्क व परिक्षा शुल्क रक्कम महाविद्यालयाचे बँक खात्यात इ.सि.एस. व्दारे जमा करण्यात येते.

- मार्च 2015 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2014-15) (रु हजाराला)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	124427	124427	3221
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	126517	126517	3716
विशेष मागास प्रवर्ग	29335	29335	1036
इतर मागास वर्ग	285969	285969	19463

- मार्च 2014 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2013-14)

(रु हजाराला)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	125098	125098	3575
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	64107	64107	1820
विशेष मागास प्रवर्ग	10000	10000	1667
इतर मागास वर्ग	224336	224336	17947

- मार्च 2013 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2012-13) (रु हजाराला)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	133247	133247	4245
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	29608	29608	942
विशेष मागास प्रवर्ग	1896	1896	414
इतर मागास वर्ग	137931	137931	9048

2. शिक्षण फी व परिक्षा फी -

ज्या अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे उत्पन्न रु. 2.00 लाखपेक्षा जास्त आहे त्यांना या योजनेचा लाभ घेता येतो. रु. 2.00 लाखाच्या उत्पन्न मर्यादा नाही.

तसेच ज्या इतर मागास प्रवर्ग, विमुक्त जाती भटक्या जमाती, विशेष मागासप्रवर्गांच्या विद्यार्थ्यांच्या पालकांचे वार्षिक उत्पन्न 1.00 ते रु. 4.50 लाखाच्या मर्यादित आहे, अशा विद्यार्थ्यांना शिक्षण फी व परिक्षा फीची अदा केली जाते.

- माहे मार्च 2015 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2014-15) (रु हजारत)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	153580	153580	2318
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	41640	41640	855
विशेष मागास प्रवर्ग	16162	16162	302
इतर मागास वर्ग	48827	48827	2354

- माहे मार्च 2014 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2013-14) (रु हजारत)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	243998	243998	4044
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	69089	69089	1383
विशेष मागास प्रवर्ग	5377	5377	507
इतर मागास वर्ग	103028	103028	4255

- माहे मार्च 2013 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2012-13) (रु हजारत)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	23424	23424	326
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	38797	38797	771
विशेष मागास प्रवर्ग	20000	20000	654
इतर मागास वर्ग	104690	104690	3518

3. सैनिक शाळा विदयावेतन-

रायगड जिल्ह्यात एक खाजगी सैनिक शाळा असून त्यातील अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती, विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना निर्वाहभत्ता देण्यात येतो. या योजनेसाठी उत्पन्न मर्यादा अनु जाती, अनु जमातीसाठी रु. 65290/- इतकी आहे व विजाभज, विमाप्र या प्रवर्गासाठी रु. 1.00 लाख एवढी आहे.

सन 2014-15 मध्ये अनुसूचित जातीच्या विद्यार्थ्यांसाठी रुपये 3.00 लाख खर्च झाले असून त्याचा लाभ 20 विद्यार्थ्यांना देण्यात आला आहे. विमुक्त जाती भटक्या जमातीच्या 16 विद्यार्थ्यांना रुपये 2.40 लाख अदा करण्यात आले आहेत. व विमाप्र 4 विद्यार्थ्यांना रु. 0.60 लाख मंजूर करण्यात आले असून अदा करण्यात आले आहेत.

- माहे मार्च 2015 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2014-15) (रु हजारत)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	300	300	20
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	240	240	16
विशेष मागास प्रवर्ग	60	60	4

- मार्च 2014 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2013-14) (रु हजारत)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	450	450	30
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	675	675	45
विशेष मागास प्रवर्ग	210	210	14

- माहे मार्च 2013 अखेरच्या खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे. (2012-13) (रु हजारत)

प्रवर्ग	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभार्थी
अनुसूचित जाती	705	705	47
विमुक्त जाती भटक्या जमाती	210	210	14
विशेष मागास प्रवर्ग	150	150	10

4 राजर्षी छत्रपती शाहू महाराज गुणवत्ता शिष्यवृत्ती योजना -

ज्या अनुसूचित जाती, विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गातील विद्यार्थ्यांना 10 वी मध्ये 75 टक्के व 75 टक्केपेक्षा जास्त गुण मिळाले आहेत व ज्यांनी इयत्ता 11 वी मध्ये प्रवेश घेतला आहे, अशा विद्यार्थ्यांना दरमहा रु. 300/- प्रमाणे कमाल 10 महिन्यांसाठी शिष्यवृत्ती देण्यात येते.

- सन 2014.15 मधील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रु हजारात)

प्रवर्ग	योजनांतर्गत/ योजनेतर	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभाधी संख्या
अनुसूचित जाती	योजनांतर्गत	363	363	121
विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग	योजनांतर्गत	324	324	108

- सन 2013.14 मधील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रु हजारात)

प्रवर्ग	योजनांतर्गत/ योजनेतर	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभाधी संख्या
अनुसूचित जाती	योजनांतर्गत	399	399	133
विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग	योजनांतर्गत	315	315	105

- सन 2012.13 मधील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रु हजारात)

प्रवर्ग	योजनांतर्गत/ योजनेतर	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभाधी संख्या
अनुसूचित जाती	योजनांतर्गत	549	549	183
विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग	योजनांतर्गत	330	330	110

5 सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती योजना -

(इयत्ता 8 वी ते 10 वी मध्ये शिकणाऱ्या विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्गाच्या मुलींना सावित्रीबाई फुले शिष्यवृत्ती योजना)

रायगड जिल्ह्यात अनु.जातीच्या विद्यार्थिनींना या योजनेच्यालाभ जिल्हा परिषदे मार्फत देण्यात येतो. इयत्ता 8 वी ते 10 वी मध्ये शिकणाऱ्या विमुक्त जाती, भटक्या जमाती तसेच विशेष मागास प्रवर्ग जातीच्या विद्यार्थिनींना या योजनेचा लाभ या कार्यालयाकडून देण्यात येतो. एकूण 208 शळा असून त्यातील 1766 विद्यार्थिनींना रुपये 17.66 लाख अदा करण्यात आले आहेत.

- सन 2014.15 मधील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रु हजारत)

प्रवर्ग	योजनांतर्गत/ योजनेतर	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभाधी संख्या
विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग	योजनांतर्गत	1766	1766	1766

- सन 2013.14 मधील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रु हजारत)

प्रवर्ग	योजनांतर्गत/ योजनेतर	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभाधी संख्या
विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग	योजनांतर्गत	1708	1708	1708

- सन 2012.13 मधील खर्चाची माहिती खालीलप्रमाणे आहे.

(रु हजारत)

प्रवर्ग	योजनांतर्गत/ योजनेतर	प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च	लाभाधी संख्या
विमुक्त जाती भटक्या जमाती व विशेष मागास प्रवर्ग	योजनांतर्गत	2297	2297	2297

मागासवर्गीय मुला- मुलींचे शासकीय वसतिगृह चालविणे

1. शासन निर्णय क्र. समाज कल्याण, सांस्कृतिक कार्य क्रिडा व पर्यटन विभाग क्रमांक बीसीएच 1082/90385/(38) बीसीडब्ल्यू-4 दिनांक 16 मे 1984
2. शासन निर्णय सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग क्र. बीसीएच-2010/प्र.क्र.430/मावक-4 दि. 26 जुलै 2011

सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभागामार्फत रायगड जिल्ह्यामध्ये मुलांची 03 आणि मुलींची 04 वसतिगृहे अशी एकूण 07 शासकीय वसतिगृहे कार्यरत आहेत. मागासवर्गीय मुलांमुलींची शैक्षणिक सामाजिक व आर्थिक तसेच त्यांचे राहणीमान सुधारणे व त्यांना सर्व प्रकारचे शिक्षण व उच्च शिक्षणाच्या संधी उपलब्ध व्हाव्यात यासाठी शासकीय वसतिगृह ही योजना सुरू करण्यात आली आहे.

शासन निर्णय 1 अन्वये शासकीय वसतिगृहातील प्रवेशित विद्यार्थ्यांना निवासाची व भोजनाची मोफत व्यवस्था, क्रमिक पुस्तके, वहया व इतर शैक्षणिक साहित्य इत्यादी सोयी सुविधा दिल्या जातात. त्यामध्ये शासन निर्णय क्र. 2 अन्वये सुधारणा करून देण्यात येणाऱ्या सोयी सुविधांमध्ये वाढ करण्यात आली.

(अ) शासकीय वसतिगृहे

अ.क्र.	शासकीय वसतिगृहाचे नाव	प्रवेशितांचा तपशिल				
		सन	मान्य संख्या	क्षमता संख्या	प्रवेशित संख्या	अनु. जाती
1	100 मागासवर्गीय मुलांचे शासकीय वसतीगृह, महड	2012-13	100	100	97	35
		2013-14	100	100	100	45
		2014-15	100	100	98	46
2	100 मागासवर्गीय मुलांचे शासकीय वसतीगृह, तळ	2012-13	100	100	46	23
		2013-14	100	100	66	28
		2014-15	100	100	53	17
3	मागासवर्गीय मुलांचे शासकीय वसतिगृह, अलिबाग	2012-13	75	75	73	8
		2013-14	75	75	75	8
		2014-15	75	75	72	6
4	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, अलिबाग	2012-13	80	80	75	8
		2013-14	80	80	74	9
		2014-15	80	80	72	7
5	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, महड	2012-13	75	75	75	38
		2013-14	75	75	75	47
		2014-15	75	75	61	37
6	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, पासी-सुधागड	2012-13	75	75	85	15
		2013-14	75	75	83	10
		2014-15	75	75	61	6
7	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, पादेल	2012-13	75	75	72	43
		2013-14	75	75	60	33
		2014-15	75	75	72	36

(ब) शासकीय वसतिगृहाच्या इमारती व गृहपाल यांची माहिती - जिल्हा - रायगड

अ. क्र.	शासकीय वसतिगृहाचे नाव	इमारत शासकीय / भाड्याची	गृहपाल यांचे नाव	दुरध्वनी क्रमांक व मोबाईल क्र.
1	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, पनवेल	भाड्याची	श्रीमती. पी.पी. प्रतापे	8425960552
2	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, पाली-सुधागड	भाड्याची	श्रीमती. सुधा सावंत (अतिरीक्त कार्यभार)	9423092822
3	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, महाड	भाड्याची	श्रीमती. सुधा सावंत	9423092822
4	मागासवर्गीय व आर्थिकदृष्ट्या मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, अलिबाग	शासकीय	श्रीमती. एन.जे. नरहरे (अतिरीक्त कार्यभार)	7774001926
5	मागासवर्गीय मुलांचे शासकीय वसतीगृह, अलिबाग	भाड्याची	श्रीमती. एन.जे. नरहरे	7774001926
6	100 मागासवर्गीय मुलांचे शासकीय वसतीगृह, महाड	भाड्याची	श्री. संदिप कदम	9822035173
7	100 मागासवर्गीय मुलींचे शासकीय वसतीगृह, तळा	शासकीय	श्री. संदिप कदम (अतिरीक्त कार्यभार)	9822035173

अनुसूचित जाती-जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम 1989 - जिल्हा दक्षता व नियंत्रण समिती

अनुसूचित जाती व अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तींवर होणाऱ्या अत्याचारास प्रतिबंध घालण्यासाठी अनुसूचित जाती-जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम 1989 लागू करणेत आला आहे. यामध्ये गुन्हा दाखल झाले नंतर गुन्ह्याचा तपास पोलीस उप अधिक्षक यांचेमार्फत केला जाऊन गुन्हा दाखल झाले नंतर सदर गुन्ह्याचा पोलीस तपास केल्यानंतर दोषारोपपत्र मा. न्यायालयाकडे सादर केले जाते. सदर गुन्ह्याचे दोषारोपपत्र न्यायालयात सादर झाले नंतर व काही गुन्ह्यांमध्ये वैद्यकीय तपासणी अहवाल प्राप्त झाले नंतर आणि खून, जाळपोळ यासारख्या गुन्ह्यात अत्याचार पिढीत व्यक्तींना किंवा त्यांचेपर अवलंबून असलेल्या व्यक्तींना शासन निर्णय- सामाजिक न्याय विशेष सहाय्य विभाग, दि. 21 ऑगस्ट 2013 अन्वये अर्थसहाय्य देणेत येते.

रायगड जिल्ह्यामध्ये मा. जिल्हाधिकारी तथा अध्यक्ष, जिल्हा दक्षता व नियंत्रण समिती यांचे अध्यक्षतेखाली नियमित बैठकांचे आयोजन करणेत येते. या बैठकांमध्ये सदर कायदया अंतर्गत दाखल असणाऱ्या प्रकरणांचा आढावा घेणेत येतो.

नागरी हक्क संरक्षण कायदा 1955 व अनु.जाती व जमाती अत्याचार प्रतिबंधक कायदा 1989 अंतर्गत नोंदविलेल्या गुन्ह्यांचा आढावा. (01 एप्रिल 1991 ते 31 जुलै 2015 अखेर)

अनुसूचित जाती, जमाती (अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम 1989 आणि हक्क संरक्षण अधिनियम 1955 अंतर्गत

घडलेल्या पोलीस तपासातील/न्यायालयात दाखल झालेल्या गुन्ह्यांची माहिती.

अ.क्र.	जिल्हा	१.४.९५ ते ३१.०७.२०१५ पर्यंत घडलेले गुन्ह्यांची एकूण संख्या	पोलीस तपासात असलेले एकूण गुन्ह्यांची संख्या	न्यायालयात दाखल केलेल्या गुन्ह्यांचा तपशील दि.१.४.१९९५ ते ३१.०७.२०१५ अखेर			
				शिद्धा झालेल्या गुन्ह्यांची संख्या	निर्दोष मुक्तता झालेल्या गुन्ह्यांची संख्या	न्यायालयात प्रलंबित गुन्ह्यांची संख्या	पोलीस तपासात फायनल रिपोर्ट केलेल्या गुन्ह्यांची संख्या
१	२	३	४	५	६	७	८
१	रायगड	४०८	३१	१३	२५६	६६	४२
२	नवी मुंबई	१४०	७	८	७७	३१	१७
एकूण		५४८	३८	२१	३३३	९७	५९

टीप :- वरील संख्या अनु.जाती व अनु.जमातीची एकत्रीत आहे.

रमाई घरकुल योजना

- शासन निर्णय-1) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग- शा.नि.क्र.बीसीएच 2008/प्र.क्र.36/मावक-2, दि. 15 नोव्हेंबर 2008
- 2) सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग- शा.नि.क्र.बीसीएच 2009/प्र.क्र.159/मावक-2, दि. 09 मार्च 2010

उपरोक्त शासन निर्णयान्वये ग्रामीण व शहरी मागातील अनुसूचित जातीच्या लोकांभे राहणीमान उंचवाये व त्यांचे निवाऱ्याचा प्रश्न सुटाय़ा म्हणून सदर योजना राबविली जाते.

योजनेच्या अटी व शर्ती-

- 1) लाभार्थी हा अनुसूचित जाती / नवद्वीध या प्रवर्गातील असावा.
- 2) लाभार्थ्याची वार्षिक उत्पन्न मर्यादा- ग्रामीणसाठी- रु. 70,000/- पर्यंत
शहरीसाठी- रु.1,00,000/- पर्यंत
- 3) लाभार्थीच्या स्वतःच्या नावे जमिन / जागा असावी.

रमाई घरकुल योजना (ग्रामीण क्षेत्र) प्रगती अहवाल- जुलै 2015 अखेर

अ. क्र.	वर्ष	भौतिक प्रगती					आर्थिक प्रगती (रुपये लाखाने)				
		जि.पा.वि.व					जि.सा.वि.व				
		कविथे	मजूर घरकुले	पूर्ण झालेली घरे	प्रगती पथावर लि - घरकुले	संपादन झालेली घरकुले	प्राप्त निधी	समर्पित निधी	घरचे केलेला निधी	शिल्लक निधी	सन २०१५-१६ साठी आवकचा निधी
१	२०१०-११	३६	३६	३६	००	००	२५.२०	००	२५.२०	००	००
२	२०११-१२	३६	१८	१८	००	००	१२.६०	००	१२.६०	००	००
३	२०१२-१३	५००	००	००	००	००	१८२.००	१८२.००	००	००	००
४	२०१३-१४	२००	००	००	००	००	००	००	००	००	००
५	२०१४-१५	२००	००	००	००	००	२८५.०९	००	००	२८५.०९	००
६	एकूण	९७२	५४	५४	००	००	५०४.८९	१८२.००	३७.८०	२८५.०९	००

रमाई घरकुल योजना (नागरी क्षेत्र) प्रगती अहवाल- जुलै २०१५ अखेर

अ.क्र.	वर्ष	भौतिक प्रगती					आर्थिक प्रगती (रुपये लाखात)				
		नगरपालिका/नगरपरिषद					नगरपालिका/नगरपरिषद				
		उपेक्षित	मंजूर घरकुल	पूर्ण झालेली घरे	प्रगती पथा वरील घरकुल	बांधकाम सुरू न झालेली घरकुल	प्राप्त निधी	समाप्ति निधी	खर्च केलेला निधी	शिल्लक निधी	खन २०१५-१६ साठी आवश्यक निधी
१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०	११	१२
	२०१०-११	३४	००	००	००	००	००	००	००	००	००
	२०११-१२	३४	१३	१३	००	००	१९.५०	१.५०	१८.००	००	००
	२०१२-१३	००	००	००	००	००	००	००	००	००	००
	२०१३-१४	४	४	००	४	००	६.००	००	६.००	००	००
	२०१४-१५	००	००	००	००	००	००	००	००	००	००
	एकूण	७२	१७	१३	४	००	२५.५०	१.५०	२४.००	००	००

रमाई घरकुल अंतर्गत प्राप्त व वितरीत साहित्य

अ.क्र.	रमाई घरकुल अंतर्गत प्राप्त व वितरीत साहित्य									बांधून पूर्ण झालेल्या घराने प्राप्त झालेल्या व वापरलेल्या व साठविलेल्या वितरीत साहित्याचा तपशील		
	प्राप्त			वितरीत			शिल्लक			प्राप्त	प्राप्त झालेल्या वितरीत साहित्याचा तपशील	अद्यावत साठविलेले वितरीत साहित्य
	प्राप्त	वितरीत	शिल्लक	प्राप्त	वितरीत	शिल्लक	प्राप्त	वितरीत	शिल्लक			
१	३	४	५	७	८	९	११	१२	१३	१४	१५	१६
	१३४	१३४	०	१३४	१३४	०	४७	४७	०	-	-	-

टिप:- २० सोलर कॅन्डील घाटपासाठी अपुरे.

अनुसूचित जाती व नवबौध्द मुला-मुलीकरीता तालुका स्तरावर 100 शासकिय निवासी शाळा सुरु करणे

आर्थिक परिस्थितीमुळे अनुसूचित जाती व नवबौध्द मुला-मुलींना प्राथमिक व माध्यमिक शिक्षण घेता येत नाही. आशा मुला-मुलींच्या शिक्षणाची सोय व्हावी म्हणून रायगड जिल्ह्यात जायली माणगांव येथे निवासी शाळा मंजूर करण्यांत आली आहे.

सद्यस्थिती मध्ये शासकिय शाळेच्या 3 इमारती पैकी शाळेची एक व वसतिगृहाची एक इमारत पूर्ण आहे. दुस-या वसतीगृहाचे इमारतीचे बांधकाम 60% पूर्ण आहे. आत्ताच इतर इमारतीस विजेचे मिटर बसविणेबाबत M.S.E.B ला कळविण्यात आले आहे. सन 2015 च्या वर्षाअखेर सदर इमारतीचे बांधकाम पूर्ण होउन सदरची इमारत शासनाच्या ताब्यात मिळेल.

पदश्री कर्मवीर दादासाहेब गायकवाड सबळीकरण व स्वाभिमान योजना

अनुसूचित जाती व नवबौध्द घटकांतील दारिद्र्यरेषेखालील भूमीहिन शेतमजूर कुटुंबांना उत्पन्नाचे स्त्रोत उपलब्ध व्हावे म्हणून त्यांना कसण्याकरीता शेतजमिन 50% अनुदान व 50 % कर्ज या स्वरुपात उपलब्ध करून दिली जाते. लाभार्थीला 2 एकर बागायती किंवा 4 एकर कोरडवाहू शेत जमिन कसण्यास दिली जाते. शासनाने खाजगी जमिन खरेदी दर रु.3.00 लक्ष प्रति एकरी प्रमाणे मर्यादा ठरवून दिली आहे.

या कार्यालयाने प्रतिवर्षी वर्तमान पत्रात जाहिराती देवून जमिन खरेदी करीता, जमिन मालकाने त्यांची जमिन विकाय्याची असल्यास संपर्क करणेबाबत या योजनेची माहिती देवून प्रसिध्दी दिलेली आहे. सिंधुदुर्ग जिल्ह्यात जमिनीचे बाजारभाव दर जास्त असल्यामुळे रु.3.00 लक्ष प्रति एकरी प्रमाणे खाजगी जमिन विक्री करण्यास जमिनमालक तयार होत नाहीत. त्यामुळे योजना सुरु झाल्यापासुन जमिन खरेदी नसल्यामुळे या योजनेचा खर्च निरंक आहे

अनुसूचित जाती उपयोजना

अनुसूचित जाती व नवबोध घटकांच्या कल्याणासाठी सन 1980-81 पासून विशेष घटक पुरवठा येत आहे. विशेष घटक योजनेचे नाव बदलून ते "अनुसूचित जाती उपयोजना" असे करण्यात आले आहे. अनुसूचित जाती नवबोध घटकासाठी शैक्षणिक, आर्थिक व सामाजिक उन्नतीच्या योजना राबविण्यात येत.

रायगड जिल्ह्याची वार्षिक विशेष घटक योजना सन 2014-15 ची रु. 1906.00 लाख 1895.00 लाख अर्धसंकल्पीत झाले आहेत. विविध खात्यांना रु. 2442.50 लाख तरतूद प्राप्त असून अखेर रु. 2405.79 लाख खर्च झाला आहे. खर्चाची प्रत्यक्ष प्राप्त तरतूदीशी टक्केवारी 98.50 टक्के आहे. या योजनेस मागिल 4 वर्षांत मंजूर नियतव्यय, अर्धसंकल्पित तरतूद, प्राप्त तरतूद, झालेला खर्च खालीलप्रमाणे आहे.

वर्ष	मंजूर नियतव्यय	अर्धसंकल्पीय तरतूद	प्रत्यक्ष प्राप्त तरतूद	झालेला खर्च
2011.12	988.00	790.65	790.65	790.65
2012.13	1401.00	1217.71	1051.80	1051.80
2013.14	1401.00	3306.14	3306.14	3306.14
2014.15	1906.00	1895.00	2442.50	2405.79

अनुसूचित जाती व नवबोध घटकांच्या स्वयंसहाय्यता बचत गटांनी मिनी ट्रक्टर व त्याचे उपसाधने यांचा पुर्वठा करण्याची योजना

अ. क्र.	वर्ष	लार्मार्थी बचत गटाचे नाव
१	२०१२-१३	सावित्रीबाई महिला बचत गट निगडी, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड
२	२०१२-१३	सावित्रीबाई फुले महिला बचत गट, धामणसई, बौध्दवाडी, ता. रोहा, जि. रायगड
३	२०१२-१३	शिष्यार्थ महिला बचत गट जसवली, ता. श्रीवर्धन, जि. रायगड.
४	२०१२-१३	पंचशिल स्वयंसहाय्यता बचत गट, जांभिवली(छोक), ता. खालापूर, जि. रायगड.
१	२०१३-१४	मिशवती स्वयंसहाय्यता महिला बचत गट, मु. पो. सानेगाव, ता. रोहा, जि. रायगड
२	२०१३-१४	रमाई स्वयंसहाय्यता महिला बचत गट, मु. पो. सब, ता. महाड, जि. रायगड
३	२०१३-१४	श्री. दत्तकृपा महिला बचत गट, मु. दत्तवाडी, पो. कुडुस, ता. अलिबाग, जि. रायगड
४	२०१३-१४	जनवादी महिला बचत गट, मु. पो. माणगाव, जि. रायगड
५	२०१३-१४	संजना स्वयंसहाय्यता महिला बचत गट, मु. भोराव, पो. सवाद, ता. महाड, जि. रायगड
६	२०१३-१४	सुर्केशिनी स्वयंसहाय्यता महिला बचत गट, मु. भोराव, पो. सवाद, ता. महाड, जि. रायगड
७	२०१३-१४	सावित्रीबाई फुले मागासवर्गीय स्वयंसहाय्यता महिला बचत गट, मु. पो. ताकई, साजगाव, ता. खालापूर, जि. रायगड
८	२०१३-१४	पंचशिल शेतकरी स्वयंसहाय्यता बचत गट, मु. वांगणी, पो. गोवले, ता. म्हासळा, जि. रायगड
९	२०१३-१४	सावित्री महिला बचत गट, पो. कुंबळे, ता. महाड, जि. रायगड
१	२०१४-१५	रमाई स्वयंसहाय्यता बचत गट राजिवली पो. नांगाव ता. महाड जि. रायगड
२	२०१४-१५	प्रेरणा महिला बचतगट मेटकणी ता. श्रीवर्धन जि. रायगड

विविध सामाजिक पुरस्कार

अनुसूचित जाती, जमाती, विजामज, इमाव, शारिरीक व मानिसक दृष्टया अपंग, मनोदुर्बल इ. करिता सामाजिक क्षेत्रात काम करीत असलेल्या समाज सेवकांच्या कामाची दाद घ्यावी व इतर कार्यकर्त्यांना त्यापासून प्रेरणा मिळावी. जेणेकरून सामाजिक उत्थानासाठी कार्यकर्ते पुढे यावेत याकरीता व्यक्ती व संस्था यांना सामाजिक न्याय व विशेष सहाय्य विभाग, महाराष्ट्र शासन मार्फत खालील पुरस्कार प्रदान करणेत येतात.

- 1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर समाजभूषण पुरस्कार
- 2) साहित्यरत्न लोकशाहीर अण्णाभाऊ साठे पुरस्कार
- 3) संत रविदास पुरस्कार
- 4) कर्मवीर पद्मश्री दादासाहेब गायकवाड पुरस्कार
- 5) शाहू, फुले, आंबेडकर पारितोषिक योजना
- 6) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर सामाजिक न्याय प्राविण्य पुरस्कार
- 7) वसंतराव नाईक समाजभूषण पुरस्कार

सदर पुरस्कारांसाठी विहीत प्रकारचे फॉर्म या कार्यालयास उपलब्ध करून दिले जातात. तसेच वेळापत्रकानुसार जिल्हा माहिती कार्यालयामार्फत सदर पुरस्कारांची स्थानिक वर्तमानपत्रातून प्रसिध्दी दिली जाते व प्राप्त झालेले पुरस्कारांचे प्रस्ताव पुढील कार्यवाहीसाठी मा. आयुक्त, समाज कल्याण, महाराष्ट्र राज्य, पुणे यांना सादर करणेत येते.

निकासिकारी कार्यविन्य, २०१४

क- सदर मंजूर पदांपैकी वर्ग १ ते ४ या संवर्गात अनुसूचित जातीच्या उमेदवारां साठी राखून ठेवण्यात आलेल्या पदांची संवर्गानिहाय माहिती देण्यात यावी ? राखीव ठेवण्यात आलेल्या पदांपैकी मे, २०१५ अखेर एकूण किती पदे भरण्यात आली आहेत ? च किती पदे रिक्त आहेत ? पदे रिक्त राहण्याची कारणे काय आहेत ?

गट	संवर्ग	एकूण पदांचा तपशील				त्यापैकी अनुसूचित जाती संवर्गासाठी आरक्षित पदांचा तपशील			
		मंजूर	भरलेली	रिक्त		मंजूर	भरलेली	रिक्त	
क	अव्वल कारखान	२१८	१८५	३३		२९	२३	६	
	मंडळ अधिकारी	६७	६०	७		९	९	०	
	लिपिक टंकलेखक (सरळसेवा)	२४५	२२४	२१		२७	२४	३	
	लिपिक टंकलेखक (पर्यावर्ती)	८२	८२	०		१०	१०	०	
	लाघुटंकलेखक	२	२	०		०	०	०	
	चाहानचालक	२०	२८	२		३	३	०	
	तलाठी	३७०	३४३	२७		४२	३८	४	
	एकूण	१०१४	९२४	९०		१२०	१०७	१३	

गट	संवर्ग	एकूण पदांचा तपशील				त्यापैकी अनुसूचित जाती संवर्गातील पदांचा तपशील			
		मंजूर	भरलेली	रिक्त		मंजूर	भरलेली	रिक्त	
ड	शिपाई	१३७	१२४	१३		१५	१८	००	
	स्थवालयदार	४९	१८	१		१	१	०	
	स्वच्छक	१६	१६	०		२	२	०	
	गोदाम घडोकरा	३७	३२	५		४	३	१	
	हमाल कम रियापर	१६	१६	०		२	२	०	
	एकूण	२२५	२०६	१९		२४	२६	१	

पद रिक्त राहण्याची कारणे :-

१) लिपिक टंकलेखक (सरळसेवा) संवर्गात अनु.जाती सवर्गात २७ पदे मंजूर असून, २४ पदे भालेली आहेत. तर ३ पद रिक्त आहेत. (रिक्त असलेल्या पदाचा तपशील :- १) श्री.विकी भिमराव हिरे यांच्या राजीनाम्यामुळे दि.२८/०८/२०१४ पासून रिक्त, २) श्री.दिनेश बाळाराम पाचाडकर यांच्या पदोन्नतीमुळे दि.०२/०६/२०१४ पासून रिक्त, ३) श्री.रत्नाकर कमळकर शिरसाट यांच्या पदोन्नतीमुळे दि.०३/०६/२०१४ पासून रिक्त.)

लिपिक-टंकलेखक संवर्गात एकूण रिक्त असलेल्या १६ पदांपैकी १० पदे भरण्याकरीता खिळा निवड समिती, रायगड मार्फत दि.१२/०६/२०१५ रोजी जाहीरत प्रसिध्द करण्यात आलेली आहे. त्यामध्ये अनुसूचित जाती प्रवर्गातील रिक्त असलेल्या ३ पदांपैकी १ पदासाठी जाहीरत प्रसिध्द करण्यात आलेली आहे. शासन पित विभागाकडील निर्णय दि.०२/०६/२०१५ अन्यये पदभर्तीसंदर्भात निर्बंध घालण्यात आलेले असून, सदर निर्बंध शिथिल करून,रिक्त पदे भरण्यास मान्यता मिळण्यासाठी या कार्यालयाकडून दि.११/०६/२०१५ रोजीच्या पत्रान्वये प्रस्ताव मा.विभागीय आयुक्ता, कोकण विभाग यांचेकडे सादर करण्यात आलेला आहे. मा.विभागीय आयुक्ता, कोकण विभाग यांनी त्यांचेकडील पत्र दि.२४/०६/२०१५ अन्वये सदर प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे.

२) अखिल कारकून (पदोन्नती) संवर्गात अनु.जाती प्रवर्गाची एकूण २९ पदे मंजूर असून त्यापैकी २३ पदे भरलेली आहेत. तर ६ पदे रिक्त आहेत. (रिक्त पदाचा तपशील :- १) श्री.उमेश किसन चांदोरेकर यांच्या पदावृत्तीमुळे दि.०१/०६/२०१५ पासून रिक्त, २) श्री.एस.ती.खोपकर यांच्या पदोन्नतीमुळे दि. दि.०१/०६/२०१५ पासून रिक्त, ३) श्री.आर.एम.खामगांवकर यांच्या सेवानिवृत्तीमुळे दि. ३१/०५/२०१५ पासून रिक्त, ४) श्री.आर.श्री.भालेराव यांच्या सेवानिवृत्तीमुळे दि.२८/०२/२०१५ पासून रिक्त, ५) श्रीम.पी.डी.सायगांवकर/पुरस्कर यांच्या पदोन्नतीमुळे दि.३१/०१/२०१५ पासून रिक्त, ६) श्रीम.अेम.ही.काळसेकर/कांबळे यांच्या सेवानिवृत्तीमुळे दि.३१/१०/२०१४ पासून रिक्त.)

मा.महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण तसेच मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे जेव्हा यादी संदर्भात दावा सुरू असल्याने भरण्यात आलेली नाहीत. मा.महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई यांचेकडील मुळ अर्ज क्र.२८८/२०१३ मध्ये दि.१६/१२/२०१४ रोजी दिलेल्या निर्देशाप्रमाणे लिपीक-८कलेखक संवर्गाच्या दि.०१/०१/२०११ च दि.०१/०१/२०१२ रोजीच्या प्रसिद्ध करण्यात आलेल्या सुधारीत जेव्हा याद्यांच्या अनुमंगाने अर्जदार श्री.प्रविण वरदे व इतर यांनी मा.न्यायाधिकरणामध्ये अवमान याचिका क्र.३६/२०१५ व श्री.महेश सप्रे वगैरे ५ यांनी मा.न्यायाधिकरणामध्ये मुळ अर्ज क्र.३५४/२०१५ दाखल केलेला आहे. त्याचप्रमाणे मुळ अर्ज क्र. २८८/२०१३ मधील प्रतिवादी पैकी श्रीम.रमनी साळुंके व ७ यांनी मा.महाराष्ट्र प्रशासकीय न्यायाधिकरण, मुंबई यांच्या दि.१६/१२/२०१४ रोजीच्या आदेशाविरुद्ध मा.उच्च न्यायालय, मुंबई येथे रिट याचिका क्र.१०२४१/२०१५ दाखल केलेली आहे. सदर प्रकरण सुनावणीवर प्रलंबित आहे. प्रकरणी उपरोक्त दाव्यामध्ये अंतिम निर्णय झाल्यावर पदोन्नतीची पुढील कार्यवाही करण्याची तजवीज ठेवली आहे. ३) मंडळ अधिकारी संवर्गात अनु.जाती प्रवर्गाची एकूण ४२ पदे मंजूर असून त्यापैकी ३८ पदे भरलेली आहेत. तर ४ पदे रिक्त आहेत. (श्री.एम.के.मोरे, श्री.एस.आर.कांबळे, श्री.पी.एम.जाधव व श्री.आर.व्ही.सावरे यांच्या पदोन्नती मुळे दि.०२/०६/२०१४ पासून रिक्त) तलाठी संवर्गातील रिक्त असलेल्या २७ पदांपैकी २० पदे भरण्याकरीता जिल्हा निवड समिती, रायगड भार्यात दि.१२/०६/२०१५ रोजी जाहिरात प्रसिद्ध करण्यात आलेली आहे. त्यामध्ये अनुसूचित जाती प्रवर्गातील रिक्त असलेल्या ४ पदांपैकी ४ पदांसाठी जाहिरात प्रसिद्ध करण्यात आलेली आहे. शासन पित विभागाकडील निर्णय दि.०२/०६/२०१५ अन्यथा पदभरतीसंदर्भात निर्बंध घालण्यात आलेले असून, सदर निर्बंध शिथिल करून, रिक्त पदे भरण्यास मान्यता मिळण्यासाठी या कार्यालयाकडून दि.११/०६/२०१५ रोजीच्या पत्रान्वये प्रस्ताव मा. विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांचेकडे सादर करण्यात आलेला आहे. मा.विभागीय आयुक्त, कोकण विभाग यांनी त्यांचेकडील पत्र दि.२४/०६/२०१५ अन्वये सदर प्रस्ताव शासनास सादर केला आहे.	
---	--

१३ जिल्हाधिकारी कार्यालय, प्रांत कार्यालय व तहसिल कार्यालयाकडे सध्या कार्यरत असलेल्या अनुसूचित जातीमधील किती कर्मचार्यांनी जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केली आहे।

जिल्हाधिकारी कार्यालयाच्या तसेच उपविभागीय अधिकारी कार्यालयाच्या अस्थापनेवर कार्यरत असलेल्या गट क व गट ड मधील अनुसूचित जातीमधील कर्मचार्यांनी जात वैधता प्रमाणपत्राचा सादर केलेल्या/न केलेल्या कर्मचार्यांचा तपशील पुढीलप्रमाणे आहे.

अ. क्र.	संयंत्र	अनुसूचित जातीची मंडळ पदे	अनुसूचित जातीची भरलेली पदे	जात वैधता प्रमाणपत्र सादर केलेल्या कर्मचार्यांची संख्या	प्रस्ताव सादर केलेल्या कर्मचार्यांची संख्या	प्रस्ताव सादर न केलेल्या कर्मचार्यांची संख्या
१	अवल काकून (पदोन्नती)	२९	२३	२३	०	०
२	मंडळ अधिकारी (पदोन्नती)	९	९	९	०	०
३	लिपिक टंकलेखक (पदोन्नती)	१०	१०	१०	०	०
४	लिपिक-टंकलेखक (सरळसेवा)	२७	२४	२८	३	३
५	वाहनचालक	३	३	२	१	०
६	तलाठी	४२	३८	३९	३	४
७	शिपाई	१५	१८	१७	१	०
८	स्वयंसेवादार	१	१	१	०	०
९	रयचक	२	२	१	१	०
१०	हमाल कम शिपर	२	२	१	१	०
११	गोदाम पहायेकरी	४	३	०	३	०
	एकूण	१४४	१३३	११३	१३	७

परिशिष्ट - दोन

समितीच्या बैठकीचे संक्षिप्त कार्यवृत्त

पहिली बैठक

अनुसूचित जाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक ५ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी नगरपरिषद, पनवेल येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.—

उपस्थिती :

१. डॉ. सुरेश खाडे, वि.स.स. तथा समितीप्रमुख
२. श्री. लखन मलिक, वि.स.स.
३. श्री. हरिष पिंपळे, वि.स.स.
४. श्री. सुधाकर भालेराव, वि.स.स.
५. श्री. रमेश बुंदिले, वि.स.स.
६. श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.
७. श्री. इम्तीयाज जलील सय्यद, वि.स.स.
८. श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स.
९. प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

१. श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव
२. श्रीमती सीमा तांबे, कक्ष अधिकारी

पनवेल नगर परिषद, जिल्हा रायगड.

- (१) श्रीमती चारुशिला पंडित, अतिरिक्त मुख्याधिकारी
- (२) डॉ. भगवान खाडे, उप मुख्याधिकारी
- (३) श्री. गणेश साळवे, प्र.प्रशासकीय अधिकारी
- (४) श्री. अरुण मराठे, लेखाधिकारी
- (५) श्रीमती निशा वैदु, प्रशासन अधिकारी
- (६) श्री. व्ही. जी. चल्लावार, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण

विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग.

श्रीमती कल्पना जगताप, सहायक आयुक्त, (मा व क), कोकण विभाग.

सदरहू बैठकीत समितीने, पनवेल नगरपरिषद कार्यालयातील अनुसूचित जातीच्या उमेदवारांच्या भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेषाबाबत संबंधित अधिका-यांशी चर्चा केली.

दुसरी बैठक

अनुसूचित जाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी जिल्हापरिषद, रायगड येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.—

उपस्थिती :

१. डॉ. सुरेश खाडे, वि.स.स. तथा समितीप्रमुख
२. श्री. लखन मलिक, वि.स.स.
३. श्री. हरिष पिंपळे, वि.स.स.
४. श्री. सुधाकर भालेराव, वि.स.स.
५. श्री. रमेश बुंदिले, वि.स.स.
६. श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.
७. डॉ. सुजित मिणचेकर, वि.स.स.
८. श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव

जिल्हा परिषद, रायगड.

- (१) श्री. दिलीप पांढरपट्टे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- (२) डॉ. अविनाश गोटे, अतिरिक्त मुख्य कार्यकारी अधिकारी
- (३) श्री. प्रकाश खोपकर, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (सा.प्र.)
- (४) श्री. पी. एम. सालुंखे, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (पाणी/स्वच्छता)
- (५) श्री. संदीप यादव, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी (बा.वि.)
- (६) श्री. राजू लाकुडझोडे, मुख्य लेखा व वित्त अधिकारी
- (७) श्री. अशोक उगलमुगले, प्र.शिक्षणाधिकारी (माध्यमिक)
- (८) श्री. शेषराव बडे, शिक्षणाधिकारी (प्राथमिक)

- (९) डॉ. सुनिल खोडवे, जिल्हा पशुसंवर्धन अधिकारी
 (१०) श्री. बा. श्री. पाटील, कृ.वि.अ.
 (११) श्री. अजयकुमार सर्वगोड, उप कार्यकारी अभियंता (बांधकाम)
 (१२) श्री. व्ही. जी. चल्लावार, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण

विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग.

श्रीमती कल्पना जगताप, सहायक आयुक्त (मा.व.क.), कोकण विभाग

सदरहू बैठकीत समितीने, रायगड जिल्हापरिषद यांच्या अंतर्गत असलेल्या अनुसूचित जातीच्या उमेदवारांच्या भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेषाबाबत संबंधित अधिका-यांशी चर्चा केली.

तिसरी बैठक

अनुसूचित जाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक ६ ऑक्टोबर, २०१५ रोजी जिल्हाधिकारी कार्यालय, रायगड येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहू बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.—

उपस्थिती :

१. डॉ. सुरेश खाडे, वि.स.स. तथा समितीप्रमुख
२. श्री. लखन मलिक, वि.स.स.
३. श्री. हरिष पिंपळे, वि.स.स.
४. श्री. सुधाकर भालेराव, वि.स.स.
५. श्री. रमेश बुंदिले, वि.स.स.
६. श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.
७. डॉ. सुजित मिणचेकर, वि.स.स.
८. श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव

जिल्हाधिकारी कार्यालय, जि. रायगड.

- (१) श्रीमती शीतल तेली-उगले, जिल्हाधिकारी
- (२) श्री. सतिष बागल, निवासी उप जिल्हाधिकारी
- (३) श्री. सुनिल जाधव, जि. नि. अ.
- (४) श्री. लीलाधर दुफारे, जिल्हा पुरवठा अधिकारी
- (५) श्री. भरत शितोळे, उ. वि. अ., पनवेल
- (६) श्री. दत्ता भडकवाड, उ. वि. अ., कर्जत
- (७) श्री. व्ही. एन. वेटकोळी, प्र. उ. वि. अ., अलिबाग

- (८) श्री. तेजस समेळ, उ. वि. अ., श्रीवर्धन
 (९) श्रीमती आर. बी. दाभाडे, प्रकल्प अधिकारी, आदिवासी विकास विभाग
 (१०) श्री. व्ही. जी. चल्लावार, सहायक आयुक्त, समाजकल्याण

विभागीय आयुक्त कार्यालय, कोकण विभाग

श्रीमती कल्पना जगताप, सहा. आयुक्त (मा.व क.), कोकण विभाग

सदरहू बैठकीत समितीने, जिल्हाधिकारी कार्यालयातील अनुसूचित जातीच्या उमेदवारांच्या भरती, बढती, आरक्षण व अनुशेषाबाबत संबंधित अधिका-यांशी चर्चा केली.

चौथी बैठक

अनुसूचित जाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक १४ जून, २०१६ रोजी विधानभवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहु बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) डॉ.सुरेश खाडे, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. हरिष पिंपळे, वि.स.स.
- (३) श्री. सुधीर पारवे, वि.स.स.
- (४) श्री. रमेश बुंदिले, वि.स.स.
- (५) श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.
- (६) प्रा. वर्षा गायकवाड, वि.स.स.
- (७) श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स.
- (८) प्रा. जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव.

विभागीय प्रतिनिधी, जि. रायगड.

- (१) श्री. वि. गिरीराज, प्रधान सचिव, ग्राम विकास विभाग
- (२) श्रीमती शीतल तेली-उगले, जिल्हाधिकारी, जि. रायगड
- (३) श्री. दिलीप पांढरपट्टे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड
- (४) श्री. अनिष परशुरामे, उप सचिव, नगरविकास विभाग
- (५) श्री. दि. रा. डिंगळे, उप सचिव, सामाजिक न्याय विभाग
- (६) श्री. प्रकाश खोपकर, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड
- (७) श्रीमती कल्पना जगताप, सहा. आयुक्त (मा.व क.), कोकण विभाग

- (८) श्री. सं. सं. यादव, उप मुख्य कार्यकारी अधिकारी, (बांधकाम विभाग)
- (९) डॉ. दयानंद सुर्यवंशी, जिल्हा आरोग्य अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड
- (१०) श्री. अशोक बी. पवार, कृषि विकास अधिकारी, रायगड
- (११) श्री. शेषराव बडे, शिक्षणाधिकारी, रायगड
- (१२) श्री. मंगेश चितळे, मुख्याधिकारी, पनवेल नगर परिषद, रायगड
- (१३) श्री. पीयूज सिंह, आयुक्त, समाज कल्याण विभाग, रायगड

सदर बैठकीत समितीने प्रधान सचिव, ग्रामविकास विभाग, उप सचिव, नगर विकास विभाग, सामान्य प्रशासन विभाग, सामाजिक न्याय विभाग व इतर संबंधित विभागीय अधिकारी यांची साक्ष घेतली.

पाचवी बैठक

अनुसूचित जाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक २१ जून, २०१६ रोजी विधानभवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहु बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) डॉ. सुरेश खाडे, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. हरिष पिंपळे, वि.स.स.
- (३) श्री. सुधीर पारवे, वि.स.स.
- (४) श्री. रमेश बुंदिले, वि.स.स.
- (५) श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.
- (६) प्रा. वर्षा गायकवाड, वि.स.स.
- (७) श्री. प्रकाश गजभिये, वि.प.स.
- (८) प्रा.जोगेंद्र कवाडे, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव.

विभागीय प्रतिनिधी, जि. रायगड.

- (१) श्री. नंदकुमार , प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग
- (२) श्री. दिलीप पांढरपट्टे, मुख्य कार्यकारी अधिकारी, जिल्हा परिषद, रायगड
- (३) श्री. दि. रा. डिंगळे, उप सचिव, सामाजिक न्याय विभाग
- (४) श्री. शेषराव बडे, शिक्षणाधिकारी, जिल्हापरिषद, रायगड

सदर बैठकीत समितीने प्रधान सचिव, शालेय शिक्षण विभाग व इतर संबंधित विभागीय अधिकारी यांची साक्ष घेतली.

सहावी बैठक

अनुसूचित जाती कल्याण समितीची बैठक दिनांक २९ नोव्हेंबर, २०१६ रोजी विधानभवन, मुंबई येथे आयोजित करण्यात आली होती. सदरहु बैठकीस खालीलप्रमाणे सन्माननीय सदस्य उपस्थित होते.

उपस्थिती :

- (१) डॉ. सुरेश खाडे, वि.स.स. तथा समिती प्रमुख
- (२) श्री. सुभाष साबणे, वि.स.स.,
- (३) डॉ. सुजित मिणचेकर, वि.स.स.
- (४) प्रा. वर्षा गायकवाड, वि.स.स.
- (५) श्री. विजय उर्फ भाई गिरकर, वि.प.स.

महाराष्ट्र विधानमंडळ सचिवालय :

- (१) डॉ. अनंत कळसे, प्रधान सचिव.
- (२) श्रीमती मेघना तळेकर, उप सचिव.
- (३) श्री. प्रकाशचंद्र खोंदले, अवर सचिव.
- (४) श्री. दामोदर गायकर, कक्ष अधिकारी.

सदर बैठकीत समितीने प्रारूप अहवालावर चर्चा करुन किरकोळ दुरुस्तीसह तो संमत केला.